

”Such a thing to waste words on”

Genus, sexualitet och Beloved i Robin Hobbs
The Realm of the Elderlings

Av: Julia Hallgren Sanderson

Handledare: Mattias Pirholt
Södertörns högskola | Institutionen för kultur och lärande
Magisteruppsats 30 hp
Litteraturvetenskap | höstterminen 2017
Magisterprogrammet i litteraturvetenskap

Innehållsförteckning

Abstract	3
Inledning	4
Syfte, material och metod	6
Tidigare forskning	7
Teori	8
<i>Genus och sexualitet utifrån Judith Butlers Gender Trouble</i>	8
<i>Queerhet i Fantasy</i>	11
<i>The Realm of the Elderlings</i>	15
<i>Disposition och diskussion av namnen</i>	15
<i>Sammanfattning av The Realm of The Elderlings</i>	16
The Fool i <i>The Farseer</i>	20
<i>Genus och sexualitet i The Six Duchies</i>	20
<i>The Fool som annan</i>	21
<i>Den otänkbara homosexualiteten</i>	24
Amber i <i>The Liveship Traders</i>	32
<i>Genus i Bingtown</i>	32
<i>Ambers omstörtande påverkan</i>	34
<i>Amber som okvinnlig</i>	37
Lord Golden/the Fool/Amber i <i>The Tawny Man</i>	40
<i>Lord Golden som utlösande för homofobi</i>	41
<i>Identiteterna krockar</i>	43
<i>Försoning och ökad acceptans</i>	48
Beloved i <i>Fitz and the Fool</i>	52
<i>Spark/Ash</i>	54
<i>Fitz och Amber</i>	55
Slutdiskussion	60
<i>Hur skildras Beloveds genus och sexualitet?</i>	60
<i>Hur påverkar Beloved – hens agerande, uttalanden och relationer – diskussionen kring och övriga personers syn på genus och sexualitet?</i>	63
Litteraturförteckning	65

Abstract

In fantasy literature, representations of gender and sexuality outside of the heteronormative binary have historically been limited. Although queer fantasy is on the rise, depictions of non-conformational identities are still rare and far in-between. This thesis seeks to examine one of the earlier fantasy representations of a queer character, the non-binary Beloved in Robin Hobb's fantasy series *The Realm of the Elderlings* in terms of gender and sexuality. Throughout the series, Beloved assumes different identities of various genders and sexual orientations, and continuously claims that these are all equally true and valid representations of themselves, although these are distinctly separated by ways of, often gendered, physical attributes. Therefore, a central part of this thesis will be to examine how these shifts between genders and sexual identities are established performatively, something I will do with the support of Judith Butler's theory of gender performativity as it is presented in *Gender Trouble*. While the text ultimately lends itself to a reading in Beloved's favour, they are often othered and met with scorn from other characters of the series, something that is quite central to their characterization. Consequently, this thesis will also investigate these reactions and the often heteronormative and conservative stances they demonstrate, and, most notably, how these reactions mirror exterior societal attitudes and change in accordance with these.

Key words: Robin Hobb, Fantasy literature, Queer theory, Non-binarity, Gender studies, Identity

Inledning

“Rubbish!” He exclaimed. “Mere plumbing, when all is said and done. Why is it important?”¹

Så säger vid ett tillfälle the Fool i *The Farseer*, den inledande trilogin till Robin Hobbs mastodontverk *The Realm of the Elderlings*. Det som diskuteras, och som Fool avfärdar som ”mere plumbing”, är genus. Senare kommer Beloved, som hen egentligen heter, att iklä sig flera andra identiteter, med varierande sexualiteter och genustillhörigheter. Beloved är dock ensam om både de flytande identiteterna och synen på genus, och möter genomgående i verket en hel del motstånd för detta. Både Beloveds skiftande mellan identiteter och de reaktioner hen möter fascinerade mig redan då jag som trettonåring för första gången läste *The Realm of the Elderlings* (sedan dess har ett antal böcker tillkommit), och är slående komplext och fängslande även för en vuxen läsare. Jag kommer därför i den här uppsatsen att undersöka just hur dessa identiteter fungerar, hur växlingen mellan dem går till och hur denna variation tas emot av det övriga persongalleriet.

Hobbs fantasysvit utgörs av sexton böcker, fyra trilogier och en tetralogi, samt flera noveller. Den första boken, *Assassin's Apprentice*, utkom 1995 och den senaste (och eventuellt sista i sviten) 2017. Det är med andra ord ett verk som tillkommit och byggts på i över tjugo år, och under tidens gång förändrats och utvecklats mycket. Detta gäller i allra högsta grad skildringen av Beloved och de reaktioner hen möts av på grund av sitt normbrytande beteende, som varierar mellan allt från oförstående till hat till acceptans. Dessa reaktioner går generellt, ju senare i serien man kommer, mot en större tolerans inför den som uppfattas som annorlunda. Detta tycks också gå i linje med samhället i stort, där icke-binaritet och andra genusöverskridande identiteter blir vanligare och mer omdiskuterade. Som Rosemary Jackson skriver i sitt tongivande verk *Fantasy. The Literature of Subversion* så präglas fantasyn precis som all annan litteratur av den sociala kontext som den uppstår i. Unikt för fantasyn är istället att den, på grund av att den till sin natur ständigt har det subversiva inom räckhåll, har möjlighet att bryta

¹ Robin Hobb, *Assassin's Quest*, 2 uppl. (New York: Bantam Books, 1998), s. 572

mot alla regler den sociala kontexten ställer upp.² Här finns alltså en stor radikal potential, som skulle kunna lämpa sig utmärkt för ett utforskande av världar med andra, queerare normsystem. Detta börjar också i allt större utsträckning göras, men historiskt sett har intresset för att queera fantasyn varit begränsat. Som Daniel Baker påpekar i sin artikel "Why We Need Dragons. The Progressive Potential of Fantasy" så har fantasyn istället länge fokuserat på att reproducera rådande värderingar och normer:

Historically, the great majority of genre fantasy, those "sword-and-sorcery," multi-volume series and mass-marketed franchise fiction, have been ciphers of Marcuse's "affirmative culture" at best, blatantly nationalistic at worst.³

Normbrytandet och subversiviteten tycks ofta begränsas till förekomsten av magi och vidunder som drakar. Trots detta finns en radikal potential där, och denna utforskas som sagt i allt större utsträckning, både när det kommer till litteraturen i sig och forskning kring denna.

Hobbs skildring av normbrytande identiteter är långtifrån perfekt. Som Lenise Prater kommenterar i sitt bidrag till antologin *Gender and Sexuality in Contemporary Popular Fantasy. Beyond Boy Wizards and Kickass Chicks* så samsas i *The Realm of the Elderlings* både progressiva och konservativa impulser.⁴ *Beloved* är dock ett viktigt steg på vägen mot ett större utnyttjande av fantasyns subversiva potential. För om vi kan acceptera drakar och magi i fantasyns värld – varför skulle ickebinaritet vara en omöjlighet?

² Rosemary Jackson, *Fantasy, the literature of subversion*, 3 uppl. (New York, Routledge, 2003), s. 3

³ Daniel Baker, "Why We Need Dragons: The progressive potential of fantasy", *Journal of the fantastic in the art* 23:3 (2012), s. 438

⁴ Lenise Prater, "Queering magic: Robin Hobb and fantasy literature's radical potential" i *Gender and Sexuality in Contemporary Popular Fantasy. Beyond Boy Wizards and Kickass Chicks* red. Esther MacCallum-Stewart & Jude Roberts (New York: Routledge, 2016), s. 21

Syfte, material och metod

Jag kommer i denna uppsats att undersöka Robin Hobbs fantasysvit *The Realm of the Elderlings* utifrån frågeställningarna:

Hur skildras Beloveds genus och sexualitet?

Hur påverkar Beloved – hens agerande, uttalanden och relationer – diskussionen kring och övriga personers syn på genus och sexualitet?

Fantasylitteraturen är som sagt, trots sin subversiva potential, i mångt och mycket präglad av ett konservativt förhållningssätt till genus och könsroller. Beloved med sina flytande identiteter är därför fortfarande relativt unik i sitt slag, även om den queera fantasyn är på frammarsch. Skildringen av Beloved har också förändrats med sin tid och påverkats av rådande diskussioner kring och synsätt på ickebinaritet som överhuvudtaget möjlig. Jag anser själv att representation av olika identiteter i fiktion är mycket viktig, och kanske särskilt när det kommer till fantasylitteraturen som har en företrädesvis ung läsekrets. Forskningen kring queer fantasy är fortfarande begränsad, även om den liksom litteraturen i sig är på tillväxt. Hobbs författarskap i allmänhet och Beloved i synnerhet är dock ett till stora delar utforskat område, som förtjänar att uppmärksammas och undersökas betydligt mer. Jag hoppas och tror att vi i framtiden kommer att få se mer representation av genusidentiteter som går bortom en traditionell binär uppdelning, och just på grund av detta blir det mycket viktigt att kritiskt granska den representation som redan finns.

Då *The Realm of the Elderlings* är ett mycket stort material att arbeta med, sexton böcker om vardera cirka sexhundra sidor samt flertalet noveller, så har jag varit tvungen att göra ett väldigt strikt urval där mycket därför tyvärr har sällats bort. I och med att mitt fokus är hur Beloved fungerar och påverkar narrativet kommer jag i den här uppsatsen helt att utelämna tetralogin *The Rain Wild Chronicles* samt samtliga noveller som ingår i serien då Beloved överhuvudtaget inte figurerar i dessa. Även efter att ha plockat bort dessa så återstår tolv böcker, vilket lett till att jag har gjort ett mycket snävt urval av passager att fokusera på. Dessa är framförallt scener då Beloveds könstillhörighet och sexualitet diskuteras, samt då hens närvaro möjliggjort för andra

personer att bete sig genusöverskridande. Det finns därför otroligt mycket kvar att hämta och undersöka i serien, även när det kommer till just hur *Beloved* fungerar.

Jag kommer i min analys av *The Realm of the Elderlings* och *Beloved* att stödja mig på Judith Butlers queerteori såsom den formuleras i *Gender Trouble*, och då framförallt hennes forskning kring genus som en performativ akt som i sig skapar identitet snarare än bestäms av den, något som i allra högsta grad är applicerbart på *Beloveds* beteende.

Tidigare forskning

Trots att *The Realm of the Elderlings* hyllats av både kritiker och läsare är det ett relativt outforskat verk, och har fått betydligt mindre akademisk uppmärksamhet än till exempel Hobbs serie *The Soldier Son* som framförallt har undersökts utifrån dess koloniala teman. Särskilt mycket uppmärksamhet har Hobbs infamösa inställning till fan fiction rönt både i och utanför akademiska kretsar: hon liknade det vid ett tillfälle vid våldtäkt och har för detta fått mycket kritik.⁵

Viss forskning finns dock kring *The Realm of the Elderlings*, framförallt i form av studentuppsatser som denna. Bland mer etablerade forskare är det många som nämner verket i förbifarten men enbart två som gör djupare analyser av det. Justyna Deszcz-Tryhuczak ägnar sitt kapitel, "Lessons of tolerance in Robin Hobbs *Assassins Quest* and *The Tawny Man Series*", i antologin *Towards or Back to Human Values? Spiritual and Moral Dimensions of Contemporary Fantasy* åt hur mötet med den andre kan öka tolerans och förståelse även för subjektet själv. Fokus ligger här framförallt på protagonisten Fitzs personliga utveckling genom bekantskaper med individer som på olika sätt kan ses som "andra", däribland *Beloved*.

Även Lenise Praters kapitel "Queering Magic: Robin Hobb and fantasy literature's radical potential" i antologin *Gender and Sexuality in Contemporary Popular Fantasy. Beyond Boy Wizards and Kickass Chicks*, diskuterar tolerans, framförallt genom magins queera inflytande på mellanmännsliga relationer (eller relationer mellan

⁵ En genomgång av hela det debaclet går att hitta i Jenny Roths artikel "It's like rape. metaphorical family transgressions, copyright ownership and fandom", *Journal of Media and Cultural Studies*, 26:2, 2014

varelser i största allmänhet). Här finns också en viss diskussion kring Beloveds utmanande av normer kring genus och sexualitet och de reaktioner hen får på detta.

Beträffande studentuppsatser finns här också endast två som handlar om Beloved att tillgå: Heidi Räsänens masteruppsats *"How do you politely explain to someone that you had always believed him a moron as well as a fool?"*. *Marginality, Transformations and Identity in Robin Hobbs Beloved* och Sai Johansson Nordlunds kandidatuppsats *Narren som ögonöppnare. En karnevalisk analys av Fjärreskådarna och Den gyllene mannen*. Räsänens studie syftar framförallt till att koppla Beloved, som anammar roller som både narr och profet, till traditionen av så kallade "tricksters" som sanningssägare i litteratur och mytologi. Johansson Nordlund fokuserar främst på frågor kring demokrati och frihet i framförallt länderna The Six Duchies och The Mountain Kingdom, och hur Beloved fungerar som utlösande för nya tankar kring detta.

Teori

Genus och sexualitet utifrån Judith Butlers *Gender Trouble*

Man kan tycka vad man vill om hur genus och kön uppstår och fungerar, se det som en socialiseringsprocess, en biologisk ofrånkomlighet, ett rättfärdigande av en heteronormativ logik eller vad det nu kan vara. I litteraturen finns ju dock inget "faktiskt" kön att förhålla sig till, ingen kropp och ingen egentlig relation till biologi att förhålla sig till, bara diskursiva figurer. De system för genus som (på olika sätt) presenteras i litteraturen är ofrånkomligen ingenting annat än diskursiva modeller och system för signifikation och tolkning. Kanske blir detta särskilt tydligt i fantasylitteratur, där regler och normsystem i princip skulle kunna skapas oberoende av reglerna som gäller i den "verkliga" världen bortom litteraturen. Om drakar och magi kan finnas och inlemmas i ett logiskt system av normer och regler borde ju kön och genus som tolkningskategorier rimligtvis lika gärna kunna strykas ur detta regelverk.

Jag är i den här studien därför inte intresserad av vad genus, kön och sexualitet "är" eller för den delen hur de uppstår, utan istället hur (och varför) de

fungerar som tolkningskategorier i det här specifika verket. Just på grund av verket blir det dock, trots avsaknaden av en fysisk kropp att förhålla sig till, relevant att se närmare på kopplingarna mellan genus, kön och sexualitet då detta vid flera tillfällen är föremål för diskussion och orsakar mycket huvudbry för rollfigurerna i *The Realm of the Elderlings*. För *Beloved*, som är fokus för min studie, är genus och identitet överhuvudtaget en performativ akt, som går att anpassa efter situation, behov och kynne. För att kunna undersöka detta kommer jag därför att inleda med en kortare och mer allmänt hållen diskussion om genusperformativitet och sexualitet utifrån Judith Butlers *Gender Trouble* samt *The Transgender Studies Reader*.

Tron på ett binärt genussystem bygger enligt Butler i *Gender Trouble* på att vi ser genus och kön som mimetiskt sammankopplade, där genus följer och begränsas av kön, och könssystemet i sin tur ses som en obestridlig, naturlig uppdelning.⁶ Men om vi vågar, argumenterar Butler, ifrågasätta själva könsuppdelningen och se den som lika socialt och politiskt konstruerad som genus blir det klart att även distinktionen mellan genus och kön är irrelevant då de visar sig vara aspekter av samma konstruktion.⁷ Genus blir då inte den kulturella tolkningen av kön utan snarare det diskursiva tolkningssystem som gör kategorin kön meningsfull.⁸ I och med detta blir den könade kroppen också en konstruktion, som skapas i och genom genus och blir meningsfull som signifikant först då den könas.⁹ Det är därför, som Susan J. Kessler och Wendy McKenna argumenterar i kapitlet "Toward a Theory of Gender" i *The Transgender Studies Reader*, inte i första hand eventuella biologiska, psykologiska och sociala skillnader som skapar genusbinaritet utan tvärtom binariteten i sig som diskursivt skapar dessa skillnader.¹⁰

Identitet och ett subjekts inre sammanhållning formas och stabiliseras av diskursiva och institutionaliserade idéer om genus, varför identitet i sig beskriver en normativ och socialt konstruerad meningsskapare snarare än särdrag som är logiska följder av personlighet och upplevelser.¹¹ Butler citerar i *Gender Trouble* Foucault som beskriver hur "the substantive grammar of sex" inte bara påtvingar människor artificiellt skapade sexuella och binära kategorier utan också skapar en falsk

⁶ Judith Butler, *Gender Trouble. Tenth Anniversary Edition*, 2 uppl. (New York: Routledge, 1999), s. 10

⁷ Butler 1999, s. 11

⁸ Butler 1999, s. 11

⁹ Butler 1999, s. 13

¹⁰ Suzanne J. Kessler & Wendy McKenna, "Toward a Theory of Gender" i *The Transgender Studies Reader* red. Susan Stryker & Stephen Whittle (London: Routledge, 2006), s. 179

¹¹ Butler 1999, s. 23

sammanhållning och likhet inom dessa kategorier. Att dessa kategorier fungerar sexuellt reglerande tränger undan den möjliga myriad av sexualiteter som skulle kunna störa heterosexuella och reproduktiva hegemonier.¹² Den naturaliserade, obligatoriska heterosexualiteten fungerar som en reglerande kraft för genussystemet då den förutsätter att det finns en skillnad mellan könen och håller dessa diskursivt åtskilda.¹³

De sexuella uttryck genusidentitet tar sig är därför inte nödvändigtvis tecken på någon naturgiven ordning, även den sexuella identiteten är istället performativt skapad genom de uttryck som naturen påstås generera.¹⁴ Att genus och identitet är performativa innebär att de inte egentligen behöver någon biologiskt könad kropp som materiell referens. De är en kommunikativ akt, något man gör snarare än är, som Susan Stryker i *The Transgender Studies Reader* formulerar det: "A woman, performatively speaking, is one who says she is – and who then does what women means."¹⁵ Den könade kroppen är en grund för denna akt men är ingen garanti för och har därför ingen deterministisk relation till genusperformativitet.¹⁶ Eller, som Butler formulerar det: "My argument is that there need not be a 'doer behind the deed,' but that the 'doer' is variably constructed in and through the deed."¹⁷

Detta leder till att den påstått deterministiska relationen mellan kön och genus kan avslöjas som en konstruktion genom att kroppar så att säga gör "fel" saker och beter sig på ett sätt som inte överensstämmer med det beteende de enligt den påstått naturliga normen borde utföra; "Just as bodily surfaces are enacted as the natural, so these surfaces can become the site of a dissonant and denaturalized performance that reveals the performative status of the natural itself."¹⁸

Det är enligt Butler genom upprepade performativitet som genus etableras socialt och legitimeras som någonting av naturen givet.¹⁹ Detta upprepande och dess legitimerande effekt sker genom "the stylization of the body", genom kroppsliga rörelser, anpassningar och attribut, vilket skapar illusionen av "an abiding gendered

¹² Butler 1999, s. 25f

¹³ Butler 1999, s. 30

¹⁴ Butler 1999, s. 33

¹⁵ Susan Stryker, "(De)Subjugated Knowledges. An Introduction to Transgender Studies" i *The Transgender Studies Reader*, red Susan Stryker & Stephen Whittle (London: Routledge, 2006), s. 10

¹⁶ Stryker 2006, s. 11

¹⁷ Butler 1999, s. 181

¹⁸ Butler 1999, s. 186

¹⁹ Butler 1999, s. 178

self".²⁰ Ser man genus som performativt är det därför dessa attribut i sig som, snarare än att avslöja en naturgiven ordning, skapar just denna.²¹ I och med att genus dock fortfarande ses som en konsekvens av naturliga och kroppsliga ofrånkomligheter blir det en del av det som gör att individer ses som mänskliga, och som Butler påpekar straffas ofta de som misslyckas med att utöva sitt tillskrivna genus på rätt sätt.²² Kunde vi göra oss av med genusnormer som sådana skulle det som sagt innebära en möjlig obegränsad mångfald av sexualiteter och genusuttryck, eller som Butler uttrycker det;

The loss of gender norms would have the effect of proliferating gender configurations, destabilizing substantive identity, and depriving the naturalizing narratives of compulsory heterosexuality of their central protagonists: "man" and "woman".²³

Queerhet i Fantasy

Till att börja med är fantasyn inte någon särskilt enhetlig genre. Det finns en myriad av sinsemellan mycket olika subgenrer som fortfarande faller inom fantasyns gränser och flera försök har gjorts att kategorisera dessa. Den underkategori jag här kommer att uppehålla mig vid, och referera till som enbart "fantasy", är den så kallade "immersive" fantasyn.²⁴ Denna kännetecknas precis som namnet antyder av att den utspelar sig i en fantasyvärld, och enbart i den världen, utan några kopplingar till vår värld eller samtid. Den erbjuder därför, i alla fall på teoristadiet, stora friheter för både författare och läsare att inta ett mer avslappnat förhållningssätt till de regler och normer som präglar vår värld. Som Esther MacCallum Stewart och Jude Roberts påpekar i sin inledning till antologin *Gender and Sexuality in Contemporary Popular Fantasy. Beyond Boy Wizards and Kickass Chicks*: "An immersive secondary world is one in which literally *anything* can happen."²⁵

²⁰ Butler 1999., s. 179

²¹ Butler 1999, s. 180

²² Butler 1999, s. 178

²³ Butler 1999, s. 187

²⁴ En term som myntats av Farah Mendelsohn i *Rhetoric's of Fantasy* (Middletown: Wesleyan University Press, 2008).

²⁵ Esther MacCallum-Stewart & Jude Roberts, "Introduction" i *Gender and Sexuality in Contemporary Popular Fantasy. Beyond Boy Wizards and Kickass Chicks* (New York: Routledge, 2016)., s. 2

Jag vill dock påstå att detta är en sanning med modifikation. Exakt vad som helst skulle kanske *kunna* hända inom ramen för de regler fiktionen har satt upp för sig själv, men ofta förhåller sig fantasyn konservativt till omstörtande koncept som nya eller andra normsystem och låter sig nöjas med att helt enkelt applicera magi eller drakar eller vad det nu kan vara på i övrigt rätt traditionella, och ofta pseudomedeltida, världar. Inom genren har det framförallt historiskt funnits en stark konservativ, och kanske till och med reaktionär, övervikt i fantasyns sätt att förhålla sig framförallt till frågor om genus och sexualitet.²⁶ Detta till trots så har fantasyn, i och med att den ständigt har möjligheten att göra vad som helst möjligt inom fiktionen, alltid en stor queer och subversiv potential, som Prater uttrycker det;

The genre's convention of re-imagining worlds with different social and cultural values, revising even the laws of physics through magic, opens a space for the representation of worlds that challenge sexist and homophobic assumptions.²⁷

Det är också just att fantasyn i så hög utsträckning uppehåller sig vid regler som möjliggör den queera potentialen. Anne Balay skriver i sin artikel "Incloseto Putbacko. Queerness in Adolescent Fantasy Fiction" att även om all fantasy inte är queer så gör det faktum att fantasyn i sig handlar om regler, och därmed också om upphävandet och brytandet av regler, att "queerness is always one of its possible subtexts."²⁸

Detta betyder dock inte att fantasyn på något sätt skulle vara bortkopplad från verkligheten och inte behöva förhålla sig till de regler och normer som styr vår värld. Som redan nämnda Jackson påpekar så bestäms fantasyn, precis som all annan text, av den sociala kontext den uppstått ur.²⁹ Även om fantasyn tänjer på gränserna för denna kontext, och därmed också gör läsaren uppmärksam på den, så kan den inte förstås utanför och oberoende av denna.³⁰ Balay i sin tur argumenterar för att ett av fantasyns mål också är att just genom att tänja på gränserna testa nya möjliga världar

²⁶ Stephen Kenneally, "Hiding in plain sight: the invisibility of queer fantasy" i *Gender and Sexuality in Contemporary Popular Fantasy. Beyond Boy Wizards and Kickass Chicks* red. Esther MacCallum-Stewart & Jude Roberts (New York: Routledge, 2016), s. 8

²⁷ Prater, 2016, s. 21

²⁸ Anne Balay "Incloseto Putbacko. Queerness in Adolescent Fantasy Fiction" *Journal of Popular Culture* 45:5 (2012), s. 924

²⁹ Jackson 2003, s. 3

³⁰ Jackson 2003, s. 3

och därmed förflytta gränsen för det omöjliga lite längre bort, samtidigt som den alltid måste förhålla sig till "the world as we know it".³¹

Denna queera potential har inte alltid nödvändigtvis kommit till uttryck genom öppet queera element, som homosexuella relationer eller dylikt. Jag vill påstå att detta är ett problem även om, som Stephen Kenneally uttrycker det i sin artikel i *Gender and Sexuality in Contemporary Popular Fantasy*, "[a] text can be read queerly, but that does not necessarily make it a queer text; similarly, 'the inclusion of gay and lesbian characters or issues does not make a text queer' (Pearson 1999, 2)."³² För, som Kenneally, påpekar så har fantasyns fokus på heteronormativitet åtminstone historiskt lett till att den öppet queera fantasyn, som redan från början var marginaliserad på grund av sin queerhet och fantasyns generella status, ytterligare stötts ut då den kombinerar dessa två mer eller mindre redan undanskymda kategorier.³³

Den queera fantasyn är dock på frammarsch, även om Balay identifierar flera problem när det kommer till denna rörelse. Som hon påpekar är denna starkt präglad av en trots allt ganska konservativ syn på sexualitet, där även homosexuella relationer ska inrättas i ett heteronormativt system för relationer: "Typically, queer couples exist not only in permanent relationships, but in quasi-sacred, immutable pairings."³⁴ Queerhet i fantasy, kommer hon fram till, är därför inte särskilt kopplat till just att bryta mot regler och normer så mycket som att anpassa sig efter dem, genom att osynliggöras, ingå i en livslång kärleksrelation eller båda.³⁵

Vad gäller genus så kopplas dess ofta traditionella och binära framställning i fantasy frekvent till det faktum att mycket av det som skrivs inom *immersive fantasy* är förlagt till något slags pseudomedeltid, så kallad medievalism. Jane Tolmie diskuterar i sin artikel "Medievalism and the Fantasy Heroine" hur detta påverkar framställningar av genus och kommer fram till att det dels ofta befäster en rigid binär uppdelning i män – kvinnor som fundamentalt åtskilda och, framförallt, att detta också konsekvent tycks leda till skildringar av djupt patriarkala samhällen som hjältinnan kan göra uppror mot:

³¹ Balay 2012, s. 925

³² Kenneally, 2016, s. 10

³³ Kenneally 2016, s. 8

³⁴ Balay 2012, s. 927

³⁵ Balay 2012, s. 923

So, it seems that for many female fantasy writers, patriarchy itself serves as the female adventure and oppressive gender-based structures consistently provide the external criteria that define extraordinary women.³⁶

Den faktiska relationen till medeltiden i fantasy är ofta, som hon påpekar, inte nödvändigtvis grundad i den "verkliga" medeltiden utan snarare medeltiden som diskursiv produkt av samtiden;

Ideas about the thing come to displace the thing itself, and in some sense come to be the thing itself: after all it is in the nature of medievalism to inspire forms of creative re-enactment.³⁷

Denna kreativa "re-enactment" leder alltså i flertalet fall till skildringar av djupt kvinnoförtryck, och därmed också till en klar uppdelning mellan män och kvinnor i fiktionen. Som Tolmie skriver så använder sig fantasyförfattare av analogier för att nå en djupare insikt i samtida maktstrukturer, vilket kan vara en möjlig förklaring till att det ofta är mycket patriarkala samhällen som skildras – och kvinnor som tvingas göra uppror mot dessa.³⁸ Det är dock, precis som Tolmie påpekar, anmärkningsvärt att detta fortsätter att vara så centralt i en genre som är "increasingly dominated by female writers, many of whom have explicitly feminist politics."³⁹

³⁶ Jane Tolmie, "Medievalism and the Fantasy Heroine" *Journal of Gender Studies* 15:2 (2006), s. 155

³⁷ Tolmie 2006, s. 149

³⁸ Tolmie 2006, s. 151

³⁹ Tolmie 2006, s. 150

The Realm of the Elderlings

Disposition och diskussion av namnen

På grund av materialets stora omfattning kommer jag som sagt att göra ett mycket selektivt urval för min analys. För att ge en bättre överblick har jag i denna uppsats valt att dela upp analysen i flera delar, en för varje trilogi, och sedan sammanfatta och analysera helhetsintrycket i en slutdiskussion. Detta dels på grund av att Beloveds växlande mellan olika identiteter ofta är uppdelat mellan trilogier och en ny identitet presenteras för varje trilogi (the Fool i *The Farseer*, Amber i *The Liveship Traders*, Lord Golden i *The Tawny Man* och dels ett växelspel mellan the Fool och Amber men också mer av något slags ursprungs-Beloved i *Fitz and the Fool*). Trilogierna skiljer sig även mycket åt vad gäller attityder till genus och sexualitet, där en lätt urskiljbar generell rörelse sker, som MacCallum-Stewart och Roberts kommenterar, mot en mer öppen syn på båda dessa faktorer.⁴⁰ Skildringarna av Beloved i de olika trilogierna är därför sinsemellan mycket olika, varför jag hoppas och tror att denna uppdelning är både relevant och fruktbar. Jag kommer här att för läsarens skull inleda med en kortare sammanfattning av serien (*The Dragon Keepers* exkluderas även här av ovanstående skäl), eftersom en viss förförståelse för händelseförloppet och det stora persongalleriet är viktig för att kunna följa med i min analys, även om denna inte nödvändigtvis kommer att gå in särskilt mycket på just centrala händelser utan fokusera på scener där genus och sexualitet är föremål för diskussion.

I och med att jag i den här uppsatsen kommer att fokusera på en person som går under flera olika namn och anammar flera olika identiteter är det här även relevant med en kortare diskussion av hur jag kommer att använda mig av namn och pronomen. Beloved berättar själv att det namn hen fick av sina föräldrar var just Beloved. Hen gör aldrig tydligt att hen skulle föredra något särskilt pronomen eller identifiera sig som man eller kvinna (eller något annat för den delen) utan tycker istället att det inte är särskilt viktigt ("Such a thing to waste words on" som hen själv kommenterar vid ett tillfälle!).⁴¹ Texten växlar därför ständigt mellan pronomen för

⁴⁰ MacCallum-Stewart & Roberts 2016, s. 3

⁴¹ Hobb 1998, s. 573

Beloved beroende på vilken identitet hen har iklätt sig för stunden. Då personer från hens barn- och ungdom, under vilken hen levde som just Beloved, refererar till Beloved använder de enbart manliga pronomen men det görs också klart att Beloved gjort motstånd mot både dem och den mansroll de påbjudit. Det finns alltså tecken på att Beloved skulle ha tillskrivits manligt kön vid födseln och sedan vuxit upp som pojke, men i och med att hen inte själv uttrycker någon preferens utan tvärtom vill att alla hens identiteter ska ses som lika giltiga och verkliga så kommer jag här att använda pronomenet hen då jag refererar till Beloved.

Under berättelsens gång iklär sig Beloved alltså flera olika identiteter, mannen eller pojken the Fool, kvinnan Amber och den manliga Lord Golden (Beloved kallar sig också vid ett par tillfällen för Mage Grey och Lord Chance, men inga av dessa presenteras som fullödiga identiteter utan fungerar framförallt som tillfälliga täckmantlar). Texten är alltid noga med att göra skillnad mellan dessa olika identiteter och etablera dem som nästan separata personer. Jag kommer därför att använda Beloved som namn när jag refererar till den övergripande personen Beloved och då som sagt använda hen som pronomen, och då jag diskuterar specifika identiteter (the Fool, Amber och Lord Golden) använda mig av deras namn och de pronomen som texten använder för dem.

Sammanfattning av *The Realm of The Elderlings*

The Realm of the Elderlings inleds med trilogin *The Farseer*, bestående av böckerna *Assassin's Apprentice* (utgiven för första gången 1995), *Royal Assassin* (1996) och *Assassin's Quest* (1997). Dessa handlar om och berättas av FitzChivalry Farseer, oäkta son till The Six Duchies kronprins Chivalry. Fitz överges som sexåring i *Assassin's Apprentice* början av sin morfar, mot sin mors vilja, och kommer därför till hovet i Six Duchies huvudstad Buckkeep där han så småningom blir tränad till lönnmördare. Fitz existens är så skandalös att den i övrigt mycket populära Chivalry tvingas abdikera och ersättas av sin yngre bror prins Verity, vilket Fitz skuldbeläggs för. Hans situation kompliceras ytterligare av att han har anlag för båda de sorters magi som är centrala i serien, the Wit och the Skill. The Wit ger framförallt användaren möjlighet att kommunicera med och

ingå livslånga partnerskap med djur, vilket Fitz gör med flera hundvalpar som han av olika anledningar skiljs ifrån. Han hittar sedan en mer permanent partner i vargen Nightheys, som han lever tillsammans med fram till dennes död i den tredje trilogin. Att praktisera the Wit är dock mycket tabubelagt och minsta misstanke om att någon skulle ha anlag för magin kan leda till avrättning, varför Fitz måste hålla den och sina djurpartners hemliga. The Skill å andra sidan anses bara kunna praktiseras av kungafamiljen (vilket visar sig vara felaktigt) och är därför mycket vördad. Denna typ av magi möjliggör framförallt telepatisk kontakt med andra Skill-användare, men kan också användas till att både hela och skada.

Kort efter Fitz ankomst till Buckkeep anländer också Beloved till hovet och tar anställning som kung Shrewd's narr. Det är först i den tredje trilogin som Beloved berättar vad hen egentligen heter och därför kallas hen i *The Farseer*, och fortsättningsvis i övriga böcker som berättas av Fitz, kort och gott för the Fool. Relativt tidigt söker the Fool kontakt med Fitz för att berätta om profetiska drömmar han har haft, så småningom berättar han också att han är en så kallad vit profet och att han har kommit till Buckkeep endast för att hitta Fitz som är hans katalysator, den som är förutbestämd att vara utlösande för att få hans profetior att gå i uppfyllelse.

The Six Duchies är under hela trilogin hårt ansatt av pirater, som senare visar sig agera på uppdrag av Beloveds ärkefiende The White Woman. Kronprins Verity beger sig därför till grannlandet The Mountain Kingdom för att söka efter de mytomspunna Elderlings som enligt legenden tidigare jagat bort fiender från The Six Duchies. Genom att resa bort så lämnar han dock fältet öppet för sin lillebror, den onda och intrigerande prins Regal, att försöka ta över tronen. Regal mördar sedan sin far kung Shrewd med hjälp av the Skill men lägger skulden på Fitz och Veritys fru Kettricken. Hon lyckas tillsammans med the Fool att fly till The Mountain Kingdom men Fitz blir tillfångatagen, avslöjad med att ha the Wit, torterad och till sist mördad. Han lyckas trots detta överleva genom att med hjälp av the Wit för en tid låta sin själ fly in i partnern Nightheys, och beger sig sedan tillsammans med bland andra the Fool och Kettricken upp i bergen för att söka efter Verity. När de hittar Verity visar det sig att han istället för Elderlings har hittat flertalet levande, men sovande, stendrakar. Han är själv i färd med att hugga ut en egen drake genom att med hjälp av the Skill flytta över sin själ till den, i hopp om att den ska kunna flyga till The Six Duchies och jaga bort piraterna. Det lyckas så småningom och Kettricken återvänder i sällskap med the Fool till Buckkeep som

segrare och rättmätig drottning. Fitz, som inte vill drabbas av ytterligare förföljelser, väljer dock att stanna i bergen tillsammans med Nigtheys och han och the Fool skiljs därför åt för en tid.

The Farseer följs av trilogin *The Liveship Traders* bestående av böckerna *Ship of Magic* (1998), *The Mad Ship* (1999) och *Ship of Destiny* (2000). Här figurerar Fitz och The Six Duchies överhuvudtaget inte utan trilogin kretsar istället kring flera olika protagonister i och runt staden Bingtown, en del av landet Jamailla söder om The Six Duchies. Återkommer gör däremot Beloved, under identiteten Amber. Hon ger till en början sken av att vara en enkel träsnidare som kommit till Bingtown för att öppna en butik, men avslöjar så småningom att hon är en vit profet där för att sätta stopp för slavhandeln som fått spridning i Bingtown och försöka återuppliva forna tiders (riktiga och inte sten-) drakar, två projekt som hon med hjälp av protagonisterna lyckas med.

The Tawny Man består av böckerna *Fools Errand* (2001), *The Golden Fool* (2002) och *Fools Fate* (2003) och berättas återigen av Fitz, som under de cirka femton år som gått sedan *The Farseer* levt ett isolerat liv under identiteten Tom Badgerlock. Trilogin tar sin början då Beloved söker upp Fitz för att berätta att hen återigen behöver sin katalysator. Fitz och Fool (som Fitz fortsätter att kalla den sidan av Beloved som han känner) beger sig sedan tillbaka till Buckkeep. Under tiden vid hovet iklär sig Beloved identiteten Lord Golden, en exotisk adelsman från Jamailla, och Fitz fortsätter att leva som Tom Badgerlock, numera Lord Goldens tjänare och livvakt. Drottning Kettricken har under tiden försökt få till en allians med piraterna som tidigare attackerade The Six Duchies och den ska beseglas genom ett giftermål mellan hennes och Veritys son prins Dutiful och en mäktig piratprinsessa. Denna kräver att Dutiful innan bröllopet först dödar en drake som enligt legenden ska ha gått i dvala på en glaciärö långt bort. Eftersom Beloved kämpar för att drakarna ska återuppstå så motsätter sig hen detta och följer därför med på expeditionen för att stoppa prinsen, trots att hen tidigare har förutspått att hen kommer att dö under den. Kort efter att sällskapet anländer till ön blir Fitz och Fool tillfångatagna av The White Woman, som visar sig ligga bakom både attackerna på The Six Duchies och kravet på drakdräpande, allt för att förhindra att den värld som Beloved har förutspått någonsin blir verklighet. Hon behåller sedan Beloved som gisslan och släpper Fitz fri med kravet på att han ska döda draken, vilket Fitz väljer att inte göra. Beloved mördas därför av The White Woman men blir kort därefter återuppväckt av Fitz som under återupplivandet kommer till insikten att de på något

metafysiskt sätt egentligen bara är delar av samma person, något han sedan ofta återkommer till i den avslutande trilogin *Fitz and the Fool* men aldrig lyckas förklara helt. Fitz och Fool skiljs sedan åt då Fool vill återvända till sin gamla profet-skola Clerres.

I *Fitz and the Fool*, som består av böckerna *Fools Assassin* (2014), *Fools Quest* (2015) och *Assassin's Fate* (2017), har ytterligare runt trettio år gått, under vilka Fitz levt ett stillsamt liv tillsammans med sin ungdomskärlek Molly med vilken han i den första boken får dottern Bee. Hon visar sig dock, på grund av Fitz tidigare nära relation till Beloved, vara även hans andliga dotter och därför en vit profet, något som yttrar sig genom att hon är ovanligt blek, sen i utvecklingen och drömmer profetiska drömmar. Då Bee så småningom lär sig prata så delas berättarperspektivet mellan henne och Fitz och de berättar sedan parallellt med varandra. I den första delen av trilogin går Molly hastigt bort i en hjärtattack och en tid därefter återförenas Fitz med Beloved. Han lämnade som bekant Fitz i slutet av *The Tawny Man* för att resa tillbaka till Clerres, den skola för vita profeter som han gick och levde i innan han kom till Buckkeep. Clerres visar sig dock vara en mycket korrumpad institution som har hållit Beloved kvar mot sin vilja och, då det visat sig att han inte är beredd att hjälpa dem i deras onda planer, torterat honom på det grävsta. Då Beloved lyckas flyr beger sig han så fort som möjligt till Fitz för att söka hjälp att förstöra hela Clerres. Fitz är till en början ovillig eftersom han har Bee att ta hand om, men ganska snart därefter blir Bee kidnappad av Clerres' agenter. Både Fitz och Fool ges anledning att tro att hon i samband med detta mördats och Fitz får därmed ett eget behov av att hämnas på Clerres. De påbörjar därför tillsammans den långa resan söderut och träffar på vägen flera karaktärer ur både *The Dragon Keepers* (den trilogi i *The Realm of the Elderlings* där Beloved inte figurerar och som jag därför inte kommer att uppehålla mig vid här) och *The Liveship Traders*. För att inte väcka för många frågor är Beloved därför under större delen av resan Amber och bara när han är ensam tillsammans med Fitz och Fool. Parallellt med detta följs Bee, som mot förmodan överlevt, under sin resa som fånge till Clerres. När Fitz och Beloved till sist kommer fram har Bee på egen hand lyckats sätta eld på hela skolan varför hämndaktionen får ett ganska abrupt slut. Fitz blir under tiden dödligt sårad men lyckas innan han dör uppfylla sin dröm om att hugga ut en egen stendrake likt den Verity skapade (om än i form av en varg) i vilken hans minnen och själ kommer att leva vidare. För att den ska vara komplett behöver även Beloved lägga hela sin själ i och bli uppslukad av draken vilket

hen gör. Fitz, Beloved och vargen Nigtheys lever sedan vidare i evig treenighet i stendracken och där avslutas deras berättelse.

The Fool i *The Farseer*

Genus och sexualitet i *The Six Duchies*

För att förstå hur the Fool/Beloved skiljer sig från normen kommer jag här att inleda med en kort diskussion kring genus och sexualitet i *The Six Duchies*. Landet är relativt egalitärt, som Fitz vid ett tillfälle beskriver det: "I assure you, in *The Six Duchies* we do not confine our women at all. They are minstrels and guards, scribes and huntswomen, or whatever other occupation appeals to them."⁴² Jag vill dock påstå att det här är en sanning med modifikation, för även om kvinnor *kan* arbeta med vad de vill så är det inte självklart att detta accepteras fullt ut. Ett exempel på detta är när Fitz för första gången ska få träna sig i stridskonst och har svårt att tro på att hans lärare är en kvinna.⁴³ Trots att kvinnor och män i alla fall på principstadiet alltså ses som lika kompetenta i diverse yrkesroller är det ett samhälle som gör strikt skillnad på könen och tillskriver dem olika egenskaper, utifrån rätt traditionella könsroller. Det här är enligt mig dock inte nödvändigtvis något som rollfigurerna själva är medvetna om, utan snarare ett drag hos berättelsen i sig. Så beskrivs till exempel Fitz relation med Molly utifrån en ganska konservativ syn på heterosexuella relationer, där Fitz är den som förväntas ta initiativ och vara drivande i relationen.⁴⁴ Det är också Molly som drabbas av förhållandets negativa följder, först då det anses att hon har blivit "shamed" av att Fitz uppvaktar henne utan att kunna gifta sig med henne och sedan, då de trots allt inleder en sexuell relation blir kallad för "the bastard's whore".⁴⁵ Efter att hon bestämt sig för att avsluta

⁴² Hobb 2017, s. 218

⁴³ Robin Hobb, *Assassin's Apprentice*, 2 uppl. (New York: Bantam Books, 1996), s. 60

⁴⁴ Till exempel innan de blivit tillsammans och Fitz fegar ur när Molly på ett flörtigt sätt frågar vem som skulle kunna uppskatta henne rätt, Hobb 1996., s. 281

⁴⁵ Molly pratar om skam, Robin Hobb *Royal Assassin*, 2 uppl. (New York: Bantam Books, 1997), s. 69 och berättar att hon blivit kallad hora, Hobb 1997, s. 483

relationen bryter sig Fitz vid upprepade tillfällen in i hennes rum, vilket hon visserligen först blir arg på men sedan förlåter väldigt snabbt. Sexuellt våld drabbar också nästan uteslutande kvinnor, och vid det enda tillfälle som en man blir våldtagen möts han av oförstående från omgivningen som tycker att han borde ha kämpat till döden snarare än att "låta sig" våldtas.⁴⁶ Angående sexualitet så är allting som inte faller innanför heteronormen så tabubelagt att det nästan inte tycks existera i den första trilogin. Vid de få tillfällen homosexualitet överhuvudtaget omnämns så är det uteslutande i form av förolämpningar och dessutom ofta med antydningar om pedofili.⁴⁷ De här attityderna verkar inte förändras särskilt mycket under de cirka sextio år som serien utspelar sig; den stora skillnaden är istället att genus och sexualitet blir betydligt viktigare för berättelsen och därför pratas om mer.

The Fool som annan

I *Assassins Apprentice* och *Royal Assassin*, del ett och två i *The Farseer*-trilogin är frågan om the Fools "egentliga" kön inte särskilt närvarande. Fokus i de två första böckerna ligger istället framförallt på att etablera the Fool dels som profet och dels som ras- eller artmässigt annorlunda. Första gången som Fitz träffar the Fool slås han så av hans annanhet att han nästan blir rädd: "He was so strange a creature, with his pasty skin and motley all of blacks and whites, that I scarce dared to look at him."⁴⁸ Utmärkande för the Fool i denna första trilogi är att han är extremt blek, med nästan vita ögon och vitt, flygigt hår, som Fitz liknar vid en utblommad maskros.⁴⁹ Till en början pratar the Fool heller inte med någon (utöver, får man anta, kung Shrewd) utan kommunicerar främst genom grimaser och gester, vilket förleder Fitz att tro att han har någon typ av förståndshandikapp. Första gången som de har en faktisk konversation inleder Fool dessutom med att säga samma mening om och om igen, men tydligare för varje gång, så att det som först är "Fitz fitz fice fitz. Fatz sfitz" efter fyra upprepningar blir "Fitz fixes

⁴⁶ Robin Hobb, *Fool's Quest*, 2 uppl. (London: Harper Voyager, 2016), s. 593

⁴⁷ Till exempel då Galen frågar Fitz om han är Burrich's "catamite", Hobb 1996, s. 289

⁴⁸ Hobb 1996, s.49

⁴⁹ Hobb 1996, s. 132

feists fits. Fat suffices.”.⁵⁰ Fitz tror först att han har gått vilse och behöver hjälp att hitta tillbaka till slottet och sedan, när han inser sitt misstag, blir han generad.⁵¹ Redan i den scenen säger Fool att ”*Fitz fixes*” och så vidare är ”a message, I believe. A calling for a significant act.”⁵² Detta visar sig senare stämma då Fitz löser en svår konflikt mellan en greve och kronprins Verity genom att, med hjälp av matfett, dra upp ett fiskben som grevinnans hund satt i halsen.⁵³ Först i *Royal Assassin* börjar Fool att prata med andra än Fitz och kungen, även om han även fortsättningsvis framförallt figurerar genom att då och då dyka upp i Fitz rum med profetior eller hjälp i största allmänhet, om än om med mycket retsamheter på köpet. Efter ett tag så berättar Fool också att han har kommit till Buckkeep för att leta reda på Fitz, som är hans så kallade katalysator, den som är förutbestämd att hjälpa honom att få sina profetior att gå i uppfyllelse;

“Keystone. Gate. Crossroads. Catalyst. All three you have been, and continue to be. Whenever I come to a crossroads, whenever the scent is uncertain, when I put my nose to the ground and cast about and bay and snuffle, I find one scent. Yours. You create possibilities. While you exist, the future can be steered. I came here for you Fitz. You are the thread I tweak. One of them, anyway.”⁵⁴

Fools genus är som sagt ingenting som här diskuteras särskilt mycket. Fitz utgår ifrån att the Fool är en ung pojke precis som han presenterar sig. Han kommer aldrig på tanken att det skulle vara något som ens går att ifrågasätta, och funderar i övrigt inte särskilt mycket på genus eller kön hos sig själv och sin omgivning. Det är istället genom en av de korta metadiegetiska inledningarna till varje kapitel, där en äldre Fitz sammanfattar historiska händelser och personer, som det görs klart att the Fools genus/kön är något som överhuvudtaget är relevant att ifrågasätta.

The gender of the Fool has been disputed. When directly questioned on this matter by a younger and more forward person than I am now, the Fool replied that it was no one’s business but his own. So I concede.⁵⁵

⁵⁰ Hobb 1996, s. 132f

⁵¹ Hobb 1996, s. 133

⁵² Hobb 1996, s. 133

⁵³ Hobb 1996, s. 133

⁵⁴ Hobb 1997, s. 304

⁵⁵ Hobb 1996, s. 155

Intressant att notera är att the Fool aldrig i någon av de efterföljande böckerna säger att det är hans ensak, och att Fitz absolut aldrig heller beter sig som om det skulle vara något han inte har att göra med, något som jag kommer att återkomma till i diskussionen kring *Assassin's Quest* och i princip alla de övriga böcker där Fitz figurerar. I samma passage där det tas upp att the Fools genus trots detta har varit en omdiskuterad fråga görs det också klart att han inte riktigt är mänsklig och inte åldras på samma sätt som människor.

The Fool was almost certainly born of the human race, though not entirely of human parentage. [...] The unusual characteristics of the Fool (lack of coloring, for instance) seem to be traits of his other parentage, rather than an individual aberration, [...] I can vouch that the Fool appeared much younger, and in all ways more juvenile than at present. But as the Fool shows little sign of aging, it may be that he was not as young as he initially appeared, but rather was at the end of an extended childhood.⁵⁶

Osäkerheten kring the Fools egentliga genus är alltså något som i de två första böckerna endast tas upp i samma förklarande passage där det också framgår med all önskvärd tydlighet att han är rent artmässigt annan. Detta gör att the Fools omänsklighet och ickebinaritet tycks vara direkta följder av varandra, vilket som Prater påpekar har djupt problematiska implikationer; "This problematically suggests that intersex/genderqueer people are not human – they are so different as to be from another species".⁵⁷ The Fool/Beloved är också den enda personen i hela serien med en i grunden oklar könstillhörighet, då etablerat mänskliga karaktärer iklär sig "det andra könets" kläder (vilket sker vid två tillfällen) görs det alltid klart att det är på grund av yttre omständigheter och enbart en nödvändig förklädning.⁵⁸ Som Prater påpekar mildras något det problematiska i att den enda icke-binära personen inte är mänsklig genom att texten ständigt inkorporerar (icke-mänskliga) djur som fullödiga karaktärer, och därmed försöker röra sig bort från antropocentrism och synen på människan som en art som både står för sig och över andra levande varelser.⁵⁹ I mitt tycke är detta dock kanske inte riktigt tillräckligt för att väga upp för implikationen att intersex och ickebinära personer inte är riktigt mänskliga, särskilt när vi betraktar det med hjälp av

⁵⁶ Hobb 1996, s. 154f

⁵⁷ Prater 2016, s. 30

⁵⁸ Dessa två är Althea i *The Liveship Traders* och Ash/Spark i *Fitz and the Fool*, jag kommer att återkomma till båda i diskussionen kring respektive trilogi.

⁵⁹ Prater 2016, s.30

Judith Butlers tankar om genus som en av de saker som förmänskligar individer, och att de som av olika skäl misslyckas med att anpassa sig efter genusnormen straffas mycket hårt – i det här fallet så pass att de inte längre får räknas som människor.⁶⁰

Ett återkommande tecken på the Fools annanhet är också att han är helt doftlös, vilket första gången tas upp av Fitz dåvarande Wit-partner, hundvalpen Smithy, i *Assassin's Apprentice*. Det blir sedan ett av de drag som ofta används för att beskriva the Fool, så pass utmärkande att vargen Nighteyes, som har ett slags "vargnamn" för alla människor han känner, genomgående kallar the Fool för the Scentless One.⁶¹

Den otänkbara homosexualiteten

I *Assassin's Quest*, den avslutande delen av *The Farseer*-trilogin, är the Fools fysiska annanhet sedan länge en accepterad del av honom som inga ur det övriga persongalleriet verkar ägna särskilt mycket tanke åt. Frågan om genus- och könstillhörighet är däremot ett stort och återkommande bekymmer för Fitz. Det är också först här som det blir klart hur mycket Fitz betyder för Fool, i egenskap av person och inte bara katalysator. När de till sist återförenas, ett år efter att ha skiljts åt i slutet av *Royal Assassin* då Fool tillsammans med drottning Kettricken flydde från Buckkeep till Kettrickens hemland The Mountain Kingdom och Fitz blev tillfångatagen och torterad till döds (och återuppväckt strax därefter), visar Fool betydligt mer och varmare känslor än vad han någonsin gjort innan;

"What have they done to me, Fitz? Gods, what have they done to you, to mark you so? What has become of me, that I did not even know you though I carried you in my arms?" His cool fingers moved tentatively down my face, tracing the scar and the broken nose. He leaned down suddenly to rest his brow against mine. "When I recall how beautiful you were," he whispered brokenly and then fell silent. The warm drip of his tear against my face felt scalding.⁶²

⁶⁰ Butler 1999, s. 178

⁶¹ Hobb 1996, s. 226

⁶² Hobb 1998, s. 388

Senare samma kväll erkänner Fool att han ångrar att han sa något om hur vacker han tycker att Fitz var och antyder att det framförallt var chocken i att plötsligt upptäcka att han lever, efter att i ett år ha trott att han var död, som fick honom att säga det. Fitz fäster sig aldrig särskilt vid det uttalandet utan tycks mest smickrad. Att det skulle kunna ha något att göra med sexuell attraktion är inget han reflekterat kring.

Utlösande för diskussionen om Fools kön/genus blir istället rivaliteten mellan Fool och Starling, en bard som Fitz slagit följe med under sin resa till The Mountain Kingdom och också har en sexuell relation med. Då Fitz, i the Fools hem i The Mountain Kingdom, tillfrisknar från de skador han ådragit sig under sina strapatser så hinner Fool och Starling både bråka en del med varandra och också baktala den andra för Fitz, som tycker att det hela är väldigt obekvämt och jobbigt. Enligt Fool är problemet dock inte att han inte gillar Starling, utan snarare att hon inte gillar att han inte visar några tecken på att vilja ha sex med henne;

"Why do you and Starling dislike one another so?" I asked tiredly.

"It is not dislike, dear Fitzy. On my part it is disinterest. Unfortunately, she cannot conceive of a man who could look at her with no interest in bedding her. She takes my simple dismissal of her as an insult, and strives to make of it some lack or fault in me. Whilst I take offense at her proprietary attitude toward you. She has no true affection for Fitz, you know, only for being able to say she knew FitzChivalry."⁶³

Man kan anta att det också är grunden till att Starling börjar ifrågasätta Fools genus/kön från början, eftersom homosexualitet under den här tiden tycks inte bara tabubelagt utan till och med vara något helt otänkbart för invånarna i Six Duchies. Då, bland andra, Fitz, Fool, Starling och drottning Kettricken ger sig iväg ut i vildmarken för att försöka hitta Kettrickens försvunna make kung Verity sluter Starling och Fool för en stund fred och blir vänner.

Starling börjar då ställa massor av frågor om the Fool till Fitz, och när han till sist undrar varför svarar hon att "the Fool is a woman and she is in love with you", vilket Fitz tar mycket illa vid sig av.⁶⁴ Starling kallar efter detta the Fool för "hon", kastar menande blickar åt Fitz så fort han och Fool pratar eller hjälper varandra och anförtror drottning Kettricken att hon är avundsjuk på Fool då hon tror att Fitz har sex med

⁶³ Hobb 1998, s. 432

⁶⁴ Hobb 1998, s. 495

(kvinnan) the Fool istället för med henne.⁶⁵ När Fitz blir arg och säger att det är löjligt att tro att Fool är något annat än man svarar Kettricken att "All I can truthfully say I know of is that he is not a man like other men.", vilket Fitz motvilligt håller med om, om än med tillägget: "He is unique among all the people I have ever known".⁶⁶ Kettricken specificerar aldrig hur andra män "är" eller hur Fool borde ha betett sig för att vara som andra män.

Det finns också andra män tidigare i böckerna som betett sig på ett sätt som skulle kunna uppfattas som omanligt utifrån The Six Duchies syn på manlighet, framförallt genom att bära fina kläder och vara noggranna med sitt utseende. Män som bryr sig om sitt utseende är i *The Realm of the Elderlings* nästan utan undantag mer eller mindre onda, vilket deras fåfänga tycks vara ett direkt symptom på. Exempel på detta är i *The Farseer*-trilogin pretendenten prins Regal och skill-mästaren Galen. Regal är oerhört fåfäng, vilket tycks vara en direkt följd av att han orättmätigt vill bli kung.⁶⁷ Ofta kontrasteras också Regal med sin goda (och manliga) storebror Verity, som föredrar praktiska kläder och helst vill leva ett enkelt soldatliv vilket påverkar hans utseende.⁶⁸ Då the Fool råkar undslippa sig att han tycker att Fitz är vacker jämför han också Regal och Fitz och kommer fram till att Fitz ser bättre ut eftersom han till skillnad från Regal varken vet hur vacker han är eller bryr sig särskilt mycket om det.⁶⁹

Den tyranniska Galen i sin tur har kläder som är "opulently rich, with fur at his collar and neck, and amber beading so thick on his west it would have turned a sword".⁷⁰ De är dock så åtsittande att de ser obekväma ut och han bär till dem ett litet, impotent ridspö som han slår sina elever med.⁷¹ Fitz kommenterar hans utseende som den typen av smal man som "goes about the world cadaverously, cheeks sunken, bones jutting, and one senses that he so disapproves of the world that he begrudges every bit of it that he takes inside himself".⁷² Efter att ha misshandlat Fitz för att han är för duktig i the Skill blir Galen utmanad på slagsmål av Burrich, en av Fitz fadersfigurer och stora manliga förebilder. De slåss, "much the same way that a bull fights a bale of straw" som

⁶⁵ Starling kallar Fool hon, Hobb 1998., s. 540, kastar menande blick, Hobb 1998, s. 504 & samtalet med Kettricken, Hobb 1998, s. 569

⁶⁶ Hobb 1998, s. 569

⁶⁷ De två dragen kopplas ihop första gången på Hobb, 1996, s. 15

⁶⁸ Första gången det sker är då Fitz träffar Regal och Verity för första gången, Hobb 1996, s. 15

⁶⁹ Hobb 1998, s. 394f

⁷⁰ Hobb 1996, s. 240

⁷¹ Hobb 1996, s. 240

⁷² Hobb 1996, s. 240

Fool sedan beskriver det, och efter denna misshandel är Galen så skadad att han inte kan ha åtsittande kläder på sig längre och försvinner därefter nästintill omgående ur berättelsen.⁷³ Innan dess hinner han insinuera att Burrich bara försvarade Fitz för att de har en sexuell relation, vilket jag tolkar som ett försök att återetablera sig som den mer heteromaskulina av de två, trots att han visat sig vara fysiskt svagare.⁷⁴ Regal och Galen blir dock snarare indirekt misstänkliggjorda som "äkta" män genom att protagonisterna ogillar eller ser ner på dem och får aldrig såsom the Fool se sin manlighet öppet ifrågasatt.

Efter Fitz och Kettrickens samtal om att Fool skiljer sig åt från andra män så bestämmer sig Fitz för att öppet konfrontera honom;

"Why do you allow Starling to believe you are a woman?"

He turned to me, waggled his eyebrows and blew me a kiss.

"And am I not, fair princeling?"

"I'm serious" I rebuked him. "She thinks you are a woman and in love with me. She thought we had a tryst last night."

"And did we not, my shy one?" He leered at me outrageously.

"Fool," I said warningly.

"Ah." He sighed suddenly. "Perhaps the truth is, I fear to show her my proof, lest ever afterward she find all other men a disappointment." He gestured meaningfully at himself. I looked at him levelly until he grew sober. "What does it matter what she thinks? Let her think whatever is easiest for her to believe."

"Meaning?"

"She needed someone to confide in and, for a time, chose me. Perhaps it was easier for her to do that if she believed I was a woman, also." He sighed again. That is one thing that in all my years among your folk I have never become accustomed to. The great importance that you attach to what gender one is."

"Well, it's important..." I began.

"Rubbish!" He exclaimed. "Mere plumbing, when all is said and done. Why is it important?"⁷⁵

The Fool gör därmed klart att han själv, i skarp kontrast mot övriga personer, inte lägger någon särskild vikt vid genus, och därmed inte heller vid sexuell läggning, som han anser

⁷³ Citat Hobb 1996., s. 271 och Galen har löst sittande kläder Hobb 1996, s. 275

⁷⁴ Hobb 1996, s. 289

⁷⁵ Hobb 1998, s. 572

är "mere plumbing". Fitz tycker att det är så konstigt att han inte vet vad han ska svara för "It all seemed so obvious to me as to not need saying".⁷⁶

Här presenteras alltså också en förklaring till att the Fool skulle ha en mindre rigid syn på genus och kön än övriga karaktärer, han kommer från ett okänt land långt, långt bort där man inte lägger lika stor vikt vid kön. Det här uttalandet omkullkastas dock i mitt tycke då den fjärde trilogin, *Fitz and the Fool*, delvis utspelar sig i detta fjärran land och i varje fall jag har svårt att se skillnader i synen på genus mellan de två. Jag kommer att återkomma till denna diskrepans i avsnittet som behandlar *Fitz and the Fool*.

När Fitz ber honom att ändå bara säga till Starling att han är en man svarar Fool att det inte kommer att lösa något ändå eftersom hon då, återigen, kommer att undra varför han inte vill ha sex med henne, och att hon kommer att tro att det antingen måste bero på något fel hos honom eller något som han uppfattar som fel hos henne.⁷⁷ Starling själv får aldrig uttala sig i frågan om huruvida hon vill att Fool ska vara sexuellt attraherad av henne eller inte. Fitz och resten av sällskapet verkar mer eller mindre utgå ifrån att så är fallet, troligtvis då ett av Starlings kännetecknande drag är att hon är (relativt) promiskuös och inte bryr sig så mycket om tvåsamhetsideal. Enligt henne själv beror detta delvis på att hon är en bard och förväntas bete sig på det sättet, men framförallt är det en konsekvens av att hon efter att ha blivit våldtagen genomgick en abort som gjorde henne steril. För Starling betyder detta att hon kan ha sex utan att oroa sig över att bli gravid och att eftersom ingen ändå någonsin kommer att vilja gifta sig med henne så behöver hon inte bry sig om att framstå som kysk utan kan passa på att ha roligt medan hon är ung och attraktiv.⁷⁸

Istället för att faktiskt prata med Starling om de här sakerna väljer the Fool att, framför hela resesällskapet, härma Starling så som hon ser ut när hon sjunger, och sjunga följande;

"Oh, when the Fool pisses
Pray tell, what's the angle?
Did we take down his pants

⁷⁶ Hobb 1998, s. 573

⁷⁷ Hobb 1998, s. 573

⁷⁸ Hobb 1998, s. 585f

Would he dimple or dangle?"⁷⁹

Detta gör Starling arg och Fitz så generad att han vill sjunka genom jorden. Det är inte första gången, anmärker han, som Fool skämt ut honom på liknande sätt men tycker att det är ett av de skarpaste av sådana tillfällen.⁸⁰ Vad som gör att det är allvarligare än andra gånger säger han aldrig, men det är rimligt att anta att det framförallt är att Fool gjorde narr av Starling snarare än att själva sången i sig är generande, eftersom det följs av följande ordväxling:

"Did you ever stop to think you might hurt her feelings?" I asked him angrily.

"I gave it as much thought as she gave to whether such an allegation might hurt mine. " He rounded on me suddenly, wagging a long finger. "Admit it. You asked that question with never a thought as to whether it would hurt my vanity. How would you feel if I demanded proof that you were a man? Ah! [...] Such a thing to waste words on, with all else we must confront. Let it go Fitz and I will as well. Let her refer to me as 'she' as much as she wishes. I will do my best to ignore it."⁸¹

Detta uppfattar jag som något motsägelsefullt i förhållande till Fools tidigare citerade uttalande om att kön inte spelar någon roll. Om det är hans uppfattning, varför skulle det i så fall vara sårande att någon ifrågasätter hans manlighet? En möjlig tolkning skulle kunna vara att det är på grund av att narrativet har så svårt att överhuvudtaget hantera frågan om genus. Texten tycks å ena sidan gärna vilja skapa osäkerhet kring frågan men å andra sidan samtidigt etablera att the Fool "egentligen" är en man (vilket jag kommer återkomma till). Det är samtidigt också viktigt för Beloved att, som Prater påpekar, upprätthålla den genusroll som hen för tillfället axlat för att accepteras av omgivningen, varför man skulle kunna tänka sig att Fool blir sårad mest för att det hör till mansrollen att inte uppskatta att få sin maskulinitet ifrågasatt.⁸²

Fitz har dock svårt att låta saken bero vilket leder till ett mycket intressant samtal om kärlek och sexualitet, där Fool återigen visar att han varken tycker att genus eller sexualitet är särskilt viktigt.

"It is only that she thinks that you love me," I tried to explain.

⁷⁹ Hobb 1998., s. 573

⁸⁰ Hobb 1998, s. 573

⁸¹ Hobb 1998, s. 573

⁸² Prater 2016, s. 29

He gave me an odd look. "I do."

"I mean, as a man and a woman love."

He took a breath. "And how is that?"

"I mean..." It half-angered me that he pretended not to understand me. "For bedding. For..."

"And is that how a man loves a woman?" he interrupted me suddenly. "For bedding?"

"It's a part of it!" I felt suddenly defensive but could not say why.

He arched an eyebrow at me and said calmly, "You are confusing plumbing and loving again."

"It is more than plumbing!" I shouted at him. A bird abruptly flew off, cawing. I glanced back at Kettle and Starling, who exchanged puzzled glances.

"I see," he said. He thought a bit as I strode ahead of him on the path. Then, from behind me he called out, "Tell me, Fitz, did you love Molly [Fitz's ex-flickvän] or that which was under her skirts?"

Now it was my turn to be affronted. But I was not going to let him baffle me into silence. "I love Molly and all that is a part of her," I declared. I hated the heat that rose in my cheeks.

"There, now you have said it," the Fool replied as if I had proven his point for him. "And I love you, and all that is a part of you." He cocked his head and the next words held a challenge. "And do you not return that to me?"

He waited. I desperately wished I had never started this discussion. "You know I love you," I said at last, grudgingly. "After all that has been between us, how can you even ask? But I love you as a man loves another man..." Here the Fool leered at me mockingly. Then a sudden glint lit his eyes, and I knew that he was about to do something awful to me.

He leaped to the top of a fallen log. From that height, he gave Starling a triumphant look and cried dramatically, "He loves me, he says! And I love him!" Then with a whoop of wild laughter he leapt down and raced ahead of me on the trail.⁸³

Här finns enligt mig en viss tvetydighet. Samtalet skulle både kunna uppfattas som att the Fool inte tycker att sex och kärlek är kopplat till varandra, likväl som att han motsätter sig tabu mot homosexualitet. Det förstnämnda omkullkastas dock i mitt tycke något av att the Fool i den tredje trilogin, *The Tawny Man*, berättar att han tycker att det är motbjudande att som Fitz ha sex med personer han inte är kär i.⁸⁴ Å andra sidan gör han också i samma serie klart att han fortfarande ser sex som "plumbing", som egentligen inte har något att göra med att älska någon, då Fool berättar att han älskar Fitz men är ointresserad av sexuellt umgänge med honom, något jag kommer att återkomma till i diskussionen kring *The Tawny Man*. Dessa uttalande sker fyra böcker

⁸³ Hobb 1998, s. 574

⁸⁴ Robin Hobb, *The Golden Fool*, 5 uppl. (London: Harper Voyager, 2014), s 343

och cirka femton år senare, och är sinsemellan något motstridiga, varför en viss osäkerhet kring vad Fool egentligen menar kvarstår. Vad gäller ett eventuellt motstånd mot tabut mot homosexualitet blir detta också mycket tvetydigt, eftersom Fool tycks göra narr av att Fitz säger han älskar Fool ”som en man älskar en annan man”. Det är visserligen ett uttalande som det är mycket lätt att läsa in en (ofrivillig från Fitz sida) sexuell underton i och därför kanske inte helt konstigt att Fool också huggar på detta. Samtidigt finns här en viss homofob underton: att älska varandra som män tycks vara något löjeväckande om denna kärlek också inbegriper sex.

I och med detta samtal tycks saken vara utagerad. Sällskapet hittar äntligen strax därpå den försvunna kung Verity och blir upptagna av att hjälpa honom att bygga den drake som ska köra bort de invaderande piraterna, och slutar mer eller mindre helt att diskutera genus och sexualitet. Dessa passager lägger dock grunden för ytterligare diskussion i kommande böcker, framförallt kretsande kring Beloveds genus och sexuella läggning samt hans och Fitz relation. En sista sak som är värd att nämna är att Fool, då han och Fitz skiljs åt utan att veta om eller när de ska få se varandra igen, kramar Fitz och pussar honom på munnen, vilket Fitz blir chockad av men inte reflekterar över eller någonsin återkommer till i senare böcker.⁸⁵

Först i den avslutande delen av trilogin blir alltså genus relevant att diskutera och ifrågasätta intradiegetiskt och då enbart genom the Fools oklara könstillhörighet, även om det som bekant är en fråga som tagits upp metadiegetiskt långt tidigare, i den inledande delen. Alla andra tycks, trots att The Six Duchies gör anspråk på att vara ett egalitärt land, ha en ganska traditionell syn på könsroller och se genus som någonting av naturen givet – och narrativet ifrågasätter heller aldrig deras könstillhörighet eller hur deras beteende är kopplat till genus. Minst sagt anmärkningsvärt är också det faktum att de har en sådan extremt rigid heteronormativ syn att det är lättare att föreställa sig och acceptera trans- eller ickebinärt beteende än homosexualitet.

⁸⁵ Hobb 1998, s. 740

Amber i *The Liveship Traders*

Till att börja med så sägs det aldrig rakt ut i *The Liveship Traders* att Amber är The Fool från *The Farseer*-serien. Läsaren får istället genom diverse ledtrådar själv pussla ihop att de är samma person, vilket blir mer eller mindre helt klart i slutet av trilogin för att sedan bekräftas i nästa trilogi, *The Tawny Man*. En av de mest uppenbara ledtrådarna, som också blir central för Fitz och Fools relation i kommande böcker, är att Amber snidar om det levande skeppet Paragons galjonsfigur så att han ser ut som Fitz. Detta inleds med att Paragon ber henne att ge honom ett ansikte som hon skulle kunna älska.⁸⁶ Amber snidar då "an opened-countenanced young man, beardless, with his hair bound back in a warrior's tail [vilket är Fitz favoritfrisyr]".⁸⁷ Han har också bruten näsa, stridsyx och likadant örhänge som Fitz.⁸⁸ Det enda som skiljer sig åt är att Paragon har blå ögon, något som Amber blir bestört över eftersom hon tänkt sig att de skulle vara mörkbruna (vilket Fitz har).⁸⁹ När Paragon förstår att han är snidad efter en verklig förlaga frågar han Amber om hon älskade den man som fått stå modell för hans ansikte, på vilket hon svarar "Of course I did. Now stop asking about it."⁹⁰ Detta tjänar i *The Liveship Traders* mest till att göra det tydligare vem Amber är, men blir en utlösande faktor för en stor konflikt i nästkommande trilogi, varför jag kommer att återkomma till detta i diskussionen kring den.

Genus i Bingtown

Ett av Ambers mest utmärkande drag är hur hon skiljer sig från andra kvinnor i trilogin *The Liveship Traders*. Flera av protagonisterna reflekterar över hur okvinnligt hon beter sig, något som ofta förklaras med att hon i egenskap av nyinflyttad i staden Bingtown, som är den stad som handlingen kretsar kring, inte behöver anpassa sig efter normer på

⁸⁶ Robin Hobb, *Ship of Destiny*, 3 uppl. (London: Harper Voyager, 2015), s. 608

⁸⁷ Hobb, *Ship of Destiny*, 2015, s. 770

⁸⁸ Hobb, *Ship of Destiny*, 2015, s. 697f

⁸⁹ Hobb, *Ship of Destiny*, 2015, s. 814

⁹⁰ Hobb, *Ship of Destiny*, 2015, s. 696

samma sätt som infödda kvinnor.⁹¹ Bingtown var från början en koloni med nybyggare från landet Jamailla, där den ogästvänliga kusten The Cursed Shores krävde att både män och kvinnor arbetade hårt för sin överlevnad.⁹² Under den tid som *The Liveship Traders* utspelar sig är det dock sedan länge standard i rika familjer, och framförallt bland titelns inflytelserika och mäktiga handlare, att kvinnor inte arbetar utan är hemmafruar. Helst ska detta också inbegripa att de enbart ägnar sig åt att ta hand om barn och hem och inte tar hand om hushållets finanser medan männen är ute på handelsresor, då det "smacked of their old pioneer life to revert to such a thing".⁹³ Även om mer eller mindre samtliga personer från de gamla handelsfamiljerna minns sina anmödrar med stor respekt och tycks anse att kvinnor kan vara kompetenta även i frågor som inte rör barnuppfostran eller att sköta ett hem så är denna nya sed så stark att den formar samtliga rollfigurers beteende, och i allra högsta grad inskränker och begränsar de kvinnliga karaktärerna. Denna sed kommer, liksom mer eller mindre allt ont i *The Liveship Traders*, ifrån grannlandet Chalced.⁹⁴ Kvinnor ses där som knappt ens andra klassens medborgare som enbart kan "enjoy power only through whatever man she could captivate" och samtliga chalcedaner som förekommer i hela *The Realm of the Elderlings*-serien, alla män, antingen våldtar eller trakasserar kvinnor sexuellt.⁹⁵ Det är också från Chalced som slavhandeln har spridit sig i Jamailla och därifrån så småningom nått Bingtown. Detta har försatt staden i en ekonomisk kris som hotar att slå ut de handlare som inte är beredda att handla med slavar eller använda sig av dem som arbetskraft.⁹⁶ Båda dessa företeelser, den begränsande kvinnorollen och slavhandeln, utgör grunden för centrala delar av intrigen.

Genusroller utforskas och diskuteras framförallt genom de fem kvinnliga protagonisterna (räknar man draken Tintaglia, som även hon också kort fokaliseras så blir det egentligen sex kvinnliga protagonister – trilogin har kritiserats för att ha ett alltför stort galleri av huvudpersoner). Dessa fem är den nyblivna änkan Ronica Vestrit, hennes två döttrar Keffria Haven och Althea Vestrit, Keffrias dotter Malta Haven samt

⁹¹ Till exempel: "She had adopted a strange style of dress of late, loose pantaloons and a blouse with a vest. As a foreigner in Bingtown, she could get away with such things." Robin Hobb, *The Mad Ship*, 4 uppl. (London: Harper Voyager, 2015), s. 587

⁹² Robin Hobb, *Ship of Magic*, 4 uppl. (London: Harper Voyager, 2015), s. 74

⁹³ Hobb, *Ship of Magic*, 2015, s. 74

⁹⁴ Hobb, *Ship of Magic*, 2015, s. 53

⁹⁵ Hobb, *The Mad Ship*, 2015, s. 295, exempel på det sistnämnda kan ses på Serillas öde ombord ett chalcediskt skepp, Hobb, *The Mad Ship*, 2015, s. 288-298 och 533-542, samt då Malta är med om ungefär samma sak, Hobb, *Ship of Destiny*, 2015 s. 311-319

⁹⁶ Hobb, *Ship of Magic*, 2015, s. 76f

den kejsrerliga rådgivaren Serilla, vilka alla har olika förhållningssätt till rollen som kvinna och hanterar den på olika sätt. Ronica och Keffria är båda hemmafruar som på olika sätt förlorar sina män och därför blir tvungna att hävda sin egen agens och skapa sig en plattform oberoende av män. Althea har sedan ung ålder varit till sjöss med sin pappa och har därför kunnat åtnjuta, och vänja sig vid, en större frihet än övriga kvinnliga familjemedlemmar. Malta i sin tur har, främst på grund av sin pappa Kyle, fastnat i vanföreställningen att hennes viktigaste uppgift är att vara sexuellt åtrådd av så många män som möjligt, vilket hon genom diverse umbäranden så småningom botas ifrån. Serillas historia handlar framförallt om att leva med och komma över trauma från våldtäkt och sexuella övergrepp, vilket också är ett återkommande hot mot framförallt Althea och Malta.

Ambers omstörtande påverkan

När Ronicas man och Keffria och Altheas pappa dör ärver, istället för som väntat Althea, Keffria och hennes make Kyle (som har något slags påbrå från Chalced och därför är mycket misogyn) familjen Vestrits levande skepp Vivacia. För att bevisa sin duglighet som sjöman (...) och att hon förtjänar att vara kapten på Vivacia så iklär sig Althea en ganska klassisk byxroll och tar anställning som skeppspojke. Under sina tidigare år till sjöss har hon levt som flicka, vilket, även om det var okonventionellt, fungerat, eftersom hon hade sin pappa med sig och stod under hans beskydd. När hon ensam söker jobb blir förklädnaden nödvändig, för, som hon reflekterar; "How could she approach any ship's captain or mate, dressed as she was [i klänning], and convince him that she was an able-bodied sailor?".⁹⁷ Det finns visserligen kvinnliga sjömän i Bingtown, men dessa kommer antingen med skepp från The Six Duchies eller tillhör fiskarfamiljer vars fattigdom kräver att alla arbetar.⁹⁸ En kvinna som försöker arbeta som sjöman (utanför The Six Duchies får man anta) utan att ha en manlig familjemedlem med sig har inte bara mycket svårt att få en anställning utan löper också risk att våldtas eller tvingas in i

⁹⁷ Hobb, *Ship of Magic*, 2015, s. 252

⁹⁸ Hobb, *Ship of Magic*, 2015, s. 252

prostitution.⁹⁹ Althea väljer därför som sagt att klä ut sig till pojke, vilket är ett projekt som endast är möjligt genom Ambers hjälp.¹⁰⁰

Amber had been her friend, one of the few rare women-friends she'd ever had. She'd taken her in for the days of high summer, helped her cut and sew her boy's clothing. More, Amber had donned man's clothing herself, and schooled Althea in how to move and walk and sit as if she were male. She had, she told Althea, once been an actress in a small company. Hence she'd played many roles, as both sexes.¹⁰¹

Amber visar också Althea hur man binder bröstet, säger att hon alltid borde tvätta sig och sina kläder dubbelt så mycket som alla andra och använda mörka sockor som bindor för att ingen ska märka när hon har mens, och aldrig berätta för någon att hon egentligen är en kvinna, för "It is not a secret a man can keep. If one man aboard the ship knows you are a woman, then they all will."¹⁰²

Det är alltså uteslutande på grund av Ambers hjälp som Althea överhuvudtaget kan iklä sig sin byxroll. Ambers förklaring till att hon vet hur man spelar man, att hon har varit skådespelare och då spelat både kvinnor och män, kan, även om den med största sannolikhet är en lögn, också tydas som att hon har en performativ syn på genus. Även om Beloved ser sina olika identiteter som lika "sanna" (vilket jag kommer att återkomma till) så tycks deras olika genus vara något utifrån påbudet och mest ett skådespel för att anpassa sig efter och utnyttja rådande normer.

Prater menar i sin analys av queerhet i *The Realm of the Elderlings* att denna flytande syn på genus också slår över på övriga karaktärer och är det som möjliggör Altheas könsöverskridande beteende;

These shifts, and the indeterminacy of the gender of the Fools body, destabilise gendered distinctions and boundaries. Even as the genderfluid character of the Fool becomes the woman Amber in *The Liveship Traders* series, the protagonist of this series, Althea, assumes the guise of a boy in order to work on a ship. Gender becomes more fluid and different positions can be occupied depending on which gender is more appropriate to the

⁹⁹ Hobb, *Ship of Magic*, 2015, s. 282

¹⁰⁰ Hobb, *Ship of Magic*, 2015, s. 393

¹⁰¹ Hobb, *Ship of Magic*, 2015, s. 393f

¹⁰² Hobb, *Ship of Magic*, 2015, s. 394

circumstance. The vulnerability and invulnerability attached to female and male bodies become performances in this construction.¹⁰³

Detta stämmer också väl in med Butlers analys av kroppen som målarduk för genusperformativitet och därmed också, i de fall som de inte fogar sig efter normen, avslöja just det performativa i genus.¹⁰⁴ Mycket av fokuset i Ambers lektioner tycks också ligga på just kropps rörelser, att gå, stå och sitta, vilket ju Butler också påpekar är en central del av att skapa en bild av genus;

The effect of gender is produced through the stylization of the body and, hence, must be understood as the mundane way in which bodily gestures, movements and styles of various kinds constitute the illusion of an abiding gendered self.¹⁰⁵

Tolmie kommenterar också i sin artikel "Medievalism and the Fantasy Heroine" att förtryckande system som tvingar kvinnor att, till exempel, klä ut sig till män är en klassisk trop i både samtida fantasy och medeltida litteratur och att detta blir centralt i att skapa hjältinnan som mot alla odds lyckas resa sig mot systemet;

In many contemporary fantasy novels, much as in many medieval sagas and romances, literary heroines remain at their best when rising above external conditions that are against them in gender-based ways. They dress up as men to escape restraints on their freedom, run away from abusive fathers, escape unwanted marriages, avoid, avert or survive rape, or take up arms.¹⁰⁶

För att väcka läsarens och andra protagonisters sympati måste hjältinnan vara exceptionell, skriver Tolmie.¹⁰⁷ Detta bygger ju dock på, vilket hon också påpekar, att andra kvinnor *inte* gör uppror mot det förtryck de lever under utan istället fogar sig, allt för att få hjältinnan att framstå som så mycket mer speciell.¹⁰⁸ Jag vill påstå att detta stämmer väl in på kvinnorna i *The Liveship Traders*, och också är ett exempel på hur Amber aldrig riktigt tycks räknas som en "riktig" kvinna av narrativet. Althea, som i mångt och mycket framstår som just denna exceptionella och "starka" hjältinna,

¹⁰³ Prater, s. 29

¹⁰⁴ Butler 1999, s. 186

¹⁰⁵ Butler 1999, s. 179

¹⁰⁶ Tolmie 2006, s. 148

¹⁰⁷ Tolmie 2006, s. 146

¹⁰⁸ Tolmie 2006, s. 146

kontrasteras ofta med sin syster Keffria, hennes dotter Malta och, implicit genom att de vid flera tillfällen befinner sig under liknande förutsättningar men handlar mycket olika, även med den kejsrerliga rådgivaren Serilla. Deras historier handlar alla framförallt om att de efter att länge ha anpassat sig efter den begränsade kvinnorollen på diverse destruktiva sätt genom olika umbäranden får lära sig den hårda vägen att de måste tillskansa sig egen agens för att överleva i en manligt dominerad värld. Amber å andra sidan tycks ständigt stå utanför detta, vilket jag kommer att återkomma till i avsnittet om Amber som okvinnlig.

Vad gäller slaveriet så skildras det aldrig genom att någon slav fokaliseras, mer än under en mycket kort period då Wintrow, Keffria och Kyles son och Maltas storebror, blir tillfångatagen och såld på en slavauktion men som tur är nästan omgående köpt av sin pappa. Slaveriet är dock centralt för Amber och en av anledningarna till att hon är i Bingtown, vilket hon helt öppet uttrycker för Althea; "I cannot leave Bingtown. I must do things here. [...] I wish to see an end to slavery, not just in Bingtown but in all of Jamailla and Chalced as well."¹⁰⁹ Det är också framförallt genom Amber som motstånd till slaveriet uttrycks och kommer till stånd.

Senare bekräftar också the Fool i ett samtal med Fitz att beslutet att vara kvinna var strategiskt och gick i linje med Ambers ambitioner i Bingtown;

'I became Amber because she most suited my purpose and needs in Bingtown. I walked among them as a foreigner and a woman, unthreatening and without power. In that guise, all felt free to speak to me, slave and trader, man and woman. That role suited my needs, Fitz. Just as Lord Golden [en av identiteterna i *The Tawny Man*] fulfils them now.'¹¹⁰

Amber som okvinnlig

Beloved/Amber har vid den här tiden skiftat till något slags ljus gyllenbrun hud-, hår- och ögonfärg, och beskrivs därför ofta som "the golden woman". Också ofta återkommande är hur ful och okvinnlig protagonisterna tycker att hon ser ut. Första gången hon förekommer reflekterar Brashen, en av protagonisterna och Altheas bästa

¹¹⁰ Robin, Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 359

¹¹⁰ Robin, Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 359

vän och så småningom man, att hennes klänning "more cloaked than enhanced her slight form".¹¹¹ Även Althea noterar att den faller på ett sätt som döljer "every line of her body" när hon och Amber stöter ihop med varandra i hamnen.¹¹² Lite senare, när de träffas och pratar första gången beskrivs Amber som "taller than Althea expected. Not pretty, much less beautiful, there was still something arresting about her."¹¹³ Senare kommenterar Malta att hon har en ful och okvinnlig kropp;

[Althea's] friend Amber appeared to have resolved that if people were going to stare, she'd give them a good reason. When she appeared she wore the togs of an ordinary sailor [...]. The garb was not flattering to her; it showed that she had a very spare figure, flat chested and narrow hiped. [...] The only part that seemed at all attractive to Malta was her colouring.¹¹⁴

Amber kontrasteras också ibland med framförallt Althea som, trots att hon tidigare har klätt ut sig till pojke är mycket kvinnlig i jämförelse;

Amber had taken to binding her honey-coloured hair back in a tail. It was not a flattering change; the bones of her cheeks and the line of her nose were too sharp to be feminine. In contrast, even with a smudge of tarry dirt down her cheek, Althea's profile made his heart turn over. She was not softly feminine. Instead she was female in a cat-like way that was as much threat as enticement.¹¹⁵

Även det blinda, men levande, skeppet Paragon reflekterar då Amber stormar iväg första gången de träffas att "She strode like an angry man".¹¹⁶ Hur det låter eller går till specificerar han aldrig.

Det läggs med andra ord rätt mycket kraft på att peka ut hur okvinnlig Amber ser ut och ibland alltså även hur okvinnligt hon rör sig (här kan det vara värt att återigen påminna om Butlers diskussion kring kroppen som skådeplats för genusperformativitet). Det är heller inte enbart på detta sätt som Ambers kvinnlighet blir ifrågasatt. Centralt för trilogin är som sagt det sexuella våld som ständigt hotar de kvinnliga protagonisterna (om än i olika grad, till exempel Malta som är cirka tretton när

¹¹¹ Hobb, *Ship of Magic*, 2015, s. 195

¹¹² Hobb, *Ship of Magic*, 2015, s. 257

¹¹³ Hobb, *Ship of Magic*, 2015, s. 301

¹¹⁴ Hobb, *Ship of Magic*, 2015, s. 634f

¹¹⁵ Hobb, *The Mad Ship*, 2015, s. 501f

¹¹⁶ Hobb, *Ship of Magic*, 2015, s. 511

trilogin börjar är betydligt mer utsatt än sin mormor Ronica som är betydligt äldre), i linje med att patriarkatet i sig är grunden för det "kvinnliga äventyret" som Tolmie påpekar.¹¹⁷ Endast två kvinnor i *The Liveship Traders* hotas aldrig av att bli våldtagna, Amber och hennes vän Jek. I Jek's fall bygger detta på att hon är storvuxen och stark, och det är därför ingen som vågar ge sig på henne. Hon kommer också från The Six Duchies och betar sig därför inte som en kvinna förväntas göra i Bingtown, vilket leder till att de flesta män respekterar henne.¹¹⁸ Även om det cirkulerar rykten kring att hon och Amber skulle ha en sexuell relation så kommenteras aldrig dessa av varken Amber eller Jek. De är också med största sannolikhet falska då Jek vid flera tillfällen visar prov på direkt aggressiv heterosexualitet;

Jek was a woman of appetites; it was not the first time Althea had heard her express interest in a man. Shipboard life and rules had pushed her into a period of abstinence that was at odds with her nature.¹¹⁹

Amber å sin sida visar aldrig några tecken på att vara sexuellt intresserad av någon och det är heller ingen som visar något dylikt intresse för henne. Inte ens när hon är sjuk och svimmar, ensam tillsammans med den onde Lavoy, som tidigare hotat att våldta Althea, verkar det föreligga något sexuellt hot mot Amber, trots att hon till skillnad från Jek är liten och smal.¹²⁰ Det är alltså framförallt dessa två faktorer som särskiljer Amber från övriga kvinnor i trilogin: hon ser "okvinnlig" ut och ingen man tycks vara intresserad av att våldta henne, något som går att tolka som försök av narrativet att "avslöja" Amber som egentligen varande något annat eller någon annan. Detta blir dock i mitt tycke till viss del problematiskt i och med att Beloved själv ger uttryck för synen på samtliga identiteter som lika giltiga. Att Amber är en kvinna tycks vara centralt för identiteten som sådan, varför det återkommande biologiska könandet av henne som okvinnlig blir ett underminerande av identiteten som sådan. Jag kommer att återkomma till dessa försök av texten att tillskriva Beloved en könsidentitet hen själv inte verkar vilja ha eller känna något behov av i min diskussion kring den sista trilogin, *Fitz and the Fool*.

¹¹⁷ Tolmie 2006, s.155

¹¹⁸ Hobb, *Ship of Destiny*, 2015, s. 100

¹¹⁹ Hobb, *Ship of Destiny*, 2015, s. 101

¹²⁰ Hobb, *Ship of Destiny*, 2015, s. 115

Lord Golden/the Fool/Amber i *The Tawny Man*

I den tredje trilogin i serien, *The Tawny Man*, figurerar Fitz återigen som ensam berättare och fokalisator. På grund av detta blir också frågan om Beloveds identiteter och hans växlande mellan dessa betydligt mer närvarande, och orsak till mycket bekymmer och funderingar för Fitz. Flera gånger reflekterar han över att Fools andra identiteter är lika verkliga personer som the Fool själv, och ställer sig därför också ofrånkomligen frågan om den personen han känner är den "riktiga" eller om allting bara är påhitt.¹²¹ Fitz gör också i sitt berättande konsekvent skillnad på de olika identiteterna och kallar Beloved omväxlande för de olika identiteternas namn, beroende på vem hen betar sig som.¹²² Det är också i denna trilogi som Beloved berättar för Fitz att hen heter just Beloved, men lägger till att det går bra att Fitz fortsätter att kalla hen the Fool.¹²³

Fitz och the Fool återförenas i trilogins början då Fool söker upp Fitz i hans lilla stuga på landet. De har då varit åtskilda sedan slutet av *The Farseer*, cirka femton år. Fitz har under denna tid, efter en kortare period av kringresande, skapat sig ett lugnt liv som enkel torpare och försöker glömma och gå vidare från de trauman han genomlevde i *The Farseer*. Fool har, som bekant, bland annat levt en längre tid i Bingtown som Amber, något som han så länge det är möjligt håller hemligt för Fitz tills det brutalt avslöjas. De har båda saknat varandra mycket, men när Fitz undrar varför Fool inte hälsat på tidigare säger han att det var för Fitz egen skull; "I stayed away from you as long as I could. [...] I stayed away, hoping that you would finally find a measure of peace and contentment."¹²⁴ Detta ska dock strax förändras, då de nått en ny ödesdiger tid som kräver att Fitz och Fool återigen agerar för att vända ödet till det bättre, något som Fool beklagar; "A time is upon us when the White Prophet must once more employ his catalyst. Believe me, if there were any other way, if I could leave you in peace, I would. Truly I would."¹²⁵ De båda återvänder därför till Buckkeep och det kungliga hovet,

¹²¹ Till exempel "Lord Golden was as real as the Fool. And hence, the Fool had been as real as Lord Golden. So who was this man that I had known for most of my life?" Robin Hobb, *Fool's Errand*, 3 uppl. (London: Harper Voyager, 2014), s. 300

¹²² Till exempel "Neither the Fool nor Lord Golden was there.", Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 452, "I looked about for the Fool but Lord Golden was busy at his desk again." Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 492 & "I saw the Fools warning in Lord Golden's quick glance [...]" Hobb, *The Golden Fool*, 2014., s. 58

¹²³ Hobb, *Fool's Errand*, 2014, s. 105f

¹²⁴ Hobb, *Fool's Errand*, 2014, s. 95

¹²⁵ Hobb, *Fool's Errand*, 2014, s. 96

vilket sedan blir centrum för större delen av trilogin, the Fool i den nya identiteten Lord Goldens skepnad och Fitz förklädd till dennes tjänare, Tom Badgerlock.

Lord Golden som utlösande för homofobi

Beloved uppträder därmed i trilogin som the Fool, Lord Golden och, under en kortare period, Amber. Lord Golden är en androgyn ung adelsman från Jamailla, som på grund av sina extravaganta vanor och allmänt exotiska framtoning snabbt blir mycket populär vid hovet i *The Six Duchies*. Han är också bisexuell, eller framställer sig åtminstone som det, vilket han framförallt använder som ett sätt att framstå som mer skandalös och därmed dels öka sin popularitet och dels snabbt kunna slingra sig ur svåra situationer. Så sker när Fitz och Fool letar efter den kidnappade prins Dutiful och efter att ha fått korn på honom omedelbart behöver lämna den adelsfamiljs residens där sökandet började. Lord Golden flörtar då först med Sydel, en ung flicka som är mer eller mindre bestämd som familjens son Civils trolovade. Sedan, när Civil konfronterar honom, uttrycker han sitt intresse även för Civil och pussar och slickar på hans hand.¹²⁶ Även om Fool sedan uttrycker ånger över att han genom detta förstör Sydel och Civils relation, då Sydel blir så smickrad av hans uppmärksamhet att hon börjar flörta tillbaka, så tar han lätt på det; "I'll be compromising Lord Goldens reputation somewhat, but what is a nobleman without a bit of scandal to his name? It will probably just increase my popularity at court."¹²⁷ Det ställer dock till problem för Fitz som absolut inte vill bli förknippad med några rykten om homosexualitet. Vid upprepade tillfällen insinuerar andra personer i Fitz omgivning att han och Lord Golden har ett sexuellt förhållande, något som först flyger över huvudet på Fitz.¹²⁸ Senare blir dessa spekulationer så öppna att (den vid det laget räddade) prins Dutiful frågar Fitz om de stämmer, och barden Starling från *The Farseer*-trilogin använder det som en förolämpning när hon är arg på honom över att han inte vill umgås med henne längre (hon vet vid det tillfället inte att Lord Golden och the Fool är samma person).¹²⁹

¹²⁶ Hobb, *Fool's Errand*, 2014, s. 351f

¹²⁷ Hobb, *Fool's Errand*, 2014, s. 345

¹²⁸ Fitz förstår inte vad han blir retad för Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 20, sedan Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 53

¹²⁹ Samtalet med Dutiful är på Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 170f

'Is it because you've found another place to quench your lusts? Has your new master taught you his Jamaillan ways? Or was I wrong all those years ago? Perhaps the Fool truly was a man, and you've simply gone back to what you preferred all along.' She jerked her horse's head again. 'You disgust me, Fitz, and you shame the Farseer name. I'm glad you've given it up. Now that I know what you are, I wish I had never bedded with you.'¹³⁰

Och strax därefter, då en mycket förolämpad Fitz enbart för att såra Starling påstått att han under deras samlag alltid föreställt sig att det egentligen är ex-flickvännen Molly han har sex med: "And no doubt you mouth her name into your pillow as your Lord Golden mounts you. Oh yes, that I can imagine well. You're pathetic, Fitz.

Pathetic."¹³¹ Även om det är rimligt att anta att en del av det som Starling anser är patetiskt är att Fitz fortfarande inte lyckats släppa sin fixering vid Molly (de har vid det här tillfället inte träffats på över femton år) så tycks det patetiska framförallt handla om att Fitz skulle låta sig penetreras av Lord Golden, särskilt tillsammans med ovanstående kommentar om hur motbjudande hon nu anser Fitz vara.

Som vi kan se har här alltså skett en rörelse mellan trilogierna, från att homosexualitet i *The Farseer* är så otänkbart att den som uppvisar något sådant beteende helt enkelt måste tillhöra det motsatta könet och därmed "egentligen" vara heterosexuell, till att homosexuellt beteende i *The Tawny Man* är en möjlighet men mycket tabubelagt och direkt motbjudande. Då Starling yttrar ovanstående citat reagerar Fitz först med ilska men den går snabbt över. Istället känner han sig "sick and sad and sorry" och frågar sig "Why had the Fool done this to me? Why?".¹³² I sin diskussion kring detta kommenterar Prater att i och med bilden av manskroppen som penetrerande och aktiv så blir analsex någonting mycket hotfullt;

If men's bodily boundaries are impermeable, even the threat of contravening these boundaries is taken very seriously. Notably, this makes anal sexual activities unthinkable and abhorrent (Waldby 1995, 272), and Fitz response naturalises this construction of anal eroticism as threatening.¹³³

¹³⁰ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 296

¹³¹ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 296f

¹³² Båda Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 297

¹³³ Prater 2016, s. 31

Just hur hotfullt och tabubelagt analsex verkar vara i *The Six Duchies* framgår enligt mig med all önskvärd tydlighet i ovanstående citat. I och med att det här utspelar sig efter att Fitz har fått reda på att the Fool också är Amber, men innan de har haft ett stort bråk om detta, så är det rimligt att anta att Fitz inte i första hand anklagar Fool för att ha undanhållit delar av sanningen utan snarare är arg på att han genom sin blotta närhet till Lord Golden blir "smittad" av de rykten som cirkulerar kring honom. Vilket alltså på något sätt skulle vara Fools fel.

Identiteterna krockar

Då Amber i slutet av *The Liveship Traders* tillsammans med Brashen och Althea hittade en gammal pirats gömda skatt är Lord Golden mycket förmögen, en förmögenhet som förvaltas av Ambers nära vän Jek från *The Liveship Traders*.¹³⁴ The Fool är som sagt mycket förtegen om sitt liv som Amber och håller det helt hemligt för Fitz, vilket ger upphov till den redan nämnda svåra konflikt mellan de två, då Jek kommer för att hälsa på Amber och istället först möts av en alltmör förvirrad Fitz (som spelar Tom Badgerlock). Eftersom Jek var med när Amber snidade skeppet Paragons nya galjonsfigur, så att han ser precis ut som Fitz (med undantag för att ögonen är blå istället för bruna), och dessutom beskrev honom som sitt livs stora kärlek, så känner Jek genast igen Fitz och är, till en början, förtjust över att äntligen få träffa honom.

She seated herself, crossed her legs at the knee and then asked with a knowing grin, 'So. How is Amber?'

Something was not right here. I glanced at the other closed doors. 'I know no one named Amber. How did you get in?' I stood between her and the door. She looked formidable, but her clothing and hair were unruffled. If she had done any damage to the Fool, she'd likely show some signs of a struggle. Nor was anything in the room awry.

[...]

She tilted her head and rolled her eyes at me. 'And I don't believe for a minute that you don't know Amber.' She cocked her head the other way and stared at me discriminatingly. Then she grinned. 'You know, I like you better with brown eyes. Much more becoming than

¹³⁴ Hobb, *Fool's Errand*, 2014, s. 99

the blue ones Paragon has.' As I stared at her in consternation, her grin grew wider. It was like being stalked by a large, overly-friendly cat.¹³⁵

När Lord Golden efter en stund ansluter blir Jek först glad att se honom men undrar sedan:

'Why is this ruse necessary? Doesn't it make it difficult for the two of you to be together?' She glanced from him to me, and it was apparent the question was directed to both of us. Her implication was obvious, although I could not fathom her reference to a 'ruse'. I felt the rush of heat and colour to my face. I waited for Lord Golden to make some clarifying remark to her but he held his silence.¹³⁶

Därefter beordrar Lord Golden Fitz att lämna dem ifred, varpå Fitz går in på sitt rum men lämnar dörren på glänt för att kunna tjuvlyssna på deras samtal. Han är väldigt upprörd över att Jek tror att han och Lord Golden är tillsammans och drar slutsatsen att hon måste ha fått det intrycket av the Fool.¹³⁷

I justified my spying on the grounds that I had a right to know what he said about me to strangers. Especially when it made a stranger look from him to me and smile in a way so knowing and so offensive. What things had he said about me to her, to make her assume such a thing? Why? Why would he?¹³⁸

Han blir inte gladare av det han får höra. Beloved är först mycket bestört över att Jek plötsligt och utan förvarning är i hens rum och fortsätter därför att vara Lord Golden en liten stund. Men sedan, när hen har lugnat sig något och när Jek uttrycker att hon är sårad över att hon inte fått veta att Lord Golden och Amber är samma person, så gör Amber entré, vilket Fitz upplever som mycket obehagligt;¹³⁹

'I did not set out to do either,' said someone. And the hair on the back of my neck rose, for the voice was neither Lord Golden's nor the Fool's. This voice was lighter and devoid of any

¹³⁵ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 279f

¹³⁶ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 280

¹³⁷ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 281

¹³⁸ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 281

¹³⁹ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 282

Jamaillan accent. Amber's voice, I surmised. Yet another façade for the person I thought I knew.¹⁴⁰

Fitz får sedan höra om Paragons galjonsfigur och att Amber sagt att hon är kär i honom.¹⁴¹ Amber och Jek diskuterar sedan personer och händelser från *The Liveship Traders*, "gossiping together like goodwives at the market" som Fitz uttrycker det.¹⁴² Att Amber låtit Jek tro att de är tillsammans får sedan Fitz att reflektera över Lord Goldens tidigare beteende och de rykten som har cirkulerat. Han har dittills trott att han har lyckats hålla sig undan allt skvaller själv, men får nu ett nytt perspektiv på tidigare incidenter då folk insinuerat att de känner till hans och Lord Goldens påstådda sexuella relation. Utifrån detta drar han slutsatsen att Fool har om inte direkt uppmuntrat så i alla fall agerat på ett sätt som underblåser dem, vilket gör honom mycket sårad.¹⁴³

I could not fit what he had done with either what I knew of the Fool or what I knew of Lord Golden. It was the act of this Amber, a person I knew not at all.

Hence I did not truly know him at all. And never had.¹⁴⁴

Det är också det som sårar Fitz mest kommer han fram till, att han upplever att han aldrig egentligen känt sin närmaste vän och ännu en gång har blivit övergiven av någon som borde älska honom.¹⁴⁵ Detta är för Fitz en svår insikt, varför han fortsätter att framförallt vara mycket upprörd över att hans vän the Fool gett någon annan anledning att tro att Fitz skulle kunna vara homosexuell och reflekterar mindre över vem Fool "egentligen" är. Det är också strax därefter som ovan återgivna bråk med Starling utspelar sig, då Fitz inte tvivlar på att the Fool är the Fool utan bara undrar varför han har försatt Fitz i den här situationen.

Fitz och Fool undviker därefter varandra under ett par dagar.¹⁴⁶ Till sist väljer Fitz att konfrontera Fool, framförallt över att han har låtit folk tro att han och Fitz skulle ha en kärleksrelation, vilket leder till ett stort bråk mellan de två.

¹⁴⁰ I Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 282

¹⁴¹ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 283

¹⁴² Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 284

¹⁴³ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 286

¹⁴⁴ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 286

¹⁴⁵ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 286

¹⁴⁶ I Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 309

I stood. 'I need to know, Fool. You look at me sometimes, you say things, apparently in jest, but... you let both Starling and Jek believe that we could be lovers.' The word came out harshly, like an epithet. 'Perhaps you deem it of little importance that Jek believes you're a woman and in love with me. I cannot be so blithe about such assumptions. I've already had to deal with rumours of your taste in bed partners. Even Prince Dutiful has asked me. I know that Civil Bresinga suspects it. And I hate it. I hate that people in the keep look at us, and wonder what you do to your servant at night.'¹⁴⁷

När Fool svarar att det inte borde spela någon roll vad folk säger om dem eftersom de båda vet vad för typ av relation de har, så blir Fitz arg och kräver att Fool en gång för alla ska säga vem och vad han är, samt vad han känner för Fitz, vilket leder dem tillbaka in i en diskussion om sexualitet.¹⁴⁸

'You know who I am. I have even given you my true name. As for what I am, you know that, too. You seek a false comfort when you demand that I define myself for you with words. Words do not contain or define any person. A heart can, if it is willing. But I fears yours is not. You know more of the whole of me than any other person who breathes, yet you persist in insisting that all of that cannot be me. What would you have me cut off and leave behind? And why must I truncate myself in order to please you? I would never ask that of you. And by those words, admit another truth. You know what I feel for you. You have known it for years. Let us not, you and I, alone here, pretend that you don't. You know I love you. I always have. I always will.' He spoke the words levelly. He said them as if they were inevitable. There was no trace of either shame or triumph in his voice. Then he waited. Words such as that always demands an answer.

I took a deep breath and managed the elfbark's [en drog som Fitz använder mot huvudvärk] black mood. I spoke honestly and bluntly. 'And you know that I love you, Fool. As a man loves his dearest friend. I feel no shame in that. But to let Jek or Starling think that we take it beyond friendship's bound, that you would want to lie with me is-' I paused. I waited for his agreement. It did not come. Instead he met my eyes with his open amber gaze. There was no denial in them.

'I love you,' he said quietly. 'I set no boundaries on my love. None at all. Do you understand me?'

'Only too well, I fear!' I replied, and my voice shook. I took a deep breath and my words grated out. 'I would never... do you understand me? I could never desire you as a bed partner. Never.'¹⁴⁹

¹⁴⁷ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 359

¹⁴⁸ Hobb, *The Golden Fool*, 2014 359f

¹⁴⁹ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 361

Som Prater kommenterar är det i de här scenerna tydligt att läsaren förväntas sympatisera med the Fool, och att Fitz känslor kring konflikten skildras som barnliga och irrationella.¹⁵⁰ Enligt henne leder detta också till att "the heterosexist masculine paradigm" framställs som problematiskt och begränsande.¹⁵¹ Det är dock, som hon påpekar, en mycket dubbel framställning i och med att homofobin tillåts breda ut sig och ta stor plats, bland annat genom den i övrigt ganska sympatiska protagonisten.¹⁵²

Det äckel som Fitz känner inför att the Fool eventuellt skulle ha känt sexuell åtrå inför honom gör sedan the Fool arg och upprörd;

'Did you ever truly believe I might seek from you something that you did not share my desire for? Well do I know how distasteful you would find that. Well do I know that seeking that from you would irreparably damage all else that we have shared. So I have always avoided this very discussion that you have forced upon our friendship. It was ill done, Fitz. Ill done and unnecessary.'¹⁵³

Justyna Dezcz-Tryhubczak tolkar i sitt kapitel om Hobb i *Towards or Back to Human Values: Spiritual and Moral Dimensions of Contemporary Fantasy* denna reaktion från Fool som att han blir sårad av att Fitz misstolkar den acceptans han känner inför Fitz som ett homosexuellt begär.¹⁵⁴ Jag anser dock att Fools beteende vid andra tillfällen snarare ger belägg för en tolkning där Fool faktiskt blir sårad av att höra den han älskar rakt ut säga att han aldrig skulle kunna åtrå honom. Här finns dels den ovanstående öppna blicken utan "denial" när Fitz tar upp de rykten som cirkulerar och kommentaren om att han inte sätter några gränser för sin kärlek till Fitz, samt Ambers väldokumenterade attraktion till honom (även om det förblir oklart om den är av sexuell art). Ytterligare ett argument för detta är att Fool blir glad och överraskad då Fitz ger honom en komplimang för hans utseende i *Fitz and the Fool*.¹⁵⁵

Fitz försöker sedan förbättra situationen genom att föreslå att Fool borde inleda en relation med en kvinna som tidigare har uppvakttat honom, vilket bara gör Fool ännu argare.

¹⁵⁰ Prater 2016, s. 29

¹⁵¹ Prater 2016, s. 29

¹⁵² Prater 2016, s. 31

¹⁵³ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 361

¹⁵⁴ Justyna Dezcz-Tryhubczak "Lessons of Tolerance in Robin Hobbs *The Assassin's Quest* and *The Tawny Man*" i *Towards or Back to Human Values? Spiritual and moral dimensions of contemporary fantasy* red. Justyna Dezcz-Tryhubczak & Marek Oziwicz (Newcastle: Cambridge Scholars Press, 2006), s. 192

¹⁵⁵ Robin Hobb, *Fool's Quest*, 3 uppl. (London: Harper Voyager, 2016), s. 573

He rounded on me suddenly, and the true anger that flared up in his eyes lit them a deep gold. His face flushed darker with the emotion as he demanded caustically, 'Then? Then what? Then I could be like you, sate myself with whoever was available merely because it was offered to me? That I would find distasteful. I would never use Garetha [kvinnan som uttryckt intresse för honom] or any person that way. Unlike some we both know' He took two more steps toward his room, then rounded on me again. A terrible, bitter smile was on his face. 'Wait. I see. You imagine that I have never known intimacy of that sort. That I have been "saving myself" for you.' He gave a contemptuous snort. 'Don't flatter yourself, FitzChivalry. I doubt you would have been worth the wait.'¹⁵⁶

Därefter svimmar Fool och bråket är slut.

Försoning och ökad acceptans

De två umgås sedan nästintill inget alls, och när de stöter ihop med varandra får Fitz, med undantag för två scener, bara träffa Lord Golden.¹⁵⁷ Först i slutet av *The Golden Fool*, den andra boken i trilogin, blir de sams igen. Fitz ber då om ursäkt och säger att han ska börja kalla Fool för Beloved som ber honom att låta bli men accepterar ursäkten.¹⁵⁸

De är sedan åtskilda under en period men återförenas i *Fool's Fate* och blir kort därefter tillfångatagna av *The White Woman*, trilogins huvudantagonist som Beloved genomgående i trilogin beskrivit som sin profetiska motsats; "For where I build, she would destroy. Where I would unite, she would divide."¹⁵⁹ Det första Fitz slås av när han ser henne är dock hur lika de är;

¹⁵⁶ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 363

¹⁵⁷ Fitz kommenterar att Beloved bara är Lord Golden på bland annat Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 376 & 551. Beloved är the Fool då Fitz blir helad, Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 481-484, och när han visar Fitz sina tatueringar och berättar att han har förutspått sin egen död, Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 552-559

¹⁵⁸ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 629

¹⁵⁹ Hobb, *Fool's Errand*, 2014, s. 182

She was white, as the Fool was once white, and her hair floated unbound around her shoulders. Her eyes were colourless, just as the Fool's had once been when he was a boy. Her face was his, softened to a woman's countenance.¹⁶⁰

The White Woman försöker sedan förföra Fitz så att han istället ska bli hennes katalysator, och med hjälp av magin *The Skill* övertyga honom om att han egentligen aldrig trott på the Fool som profet och aldrig velat vara hans katalysator.

'[...] And I shall delight you a thousand times more than your pitiful Fool did. For we are, at last, the perfect fit for one another. We shall be not just Prophet and Catalyst, but male and female, making the whole that turns the world. I will be to you everything that he secretly longed to be to you and could not. Except that I will be perfect, as he was flawed.¹⁶¹

Fitz lyckas stå emot den lockelsen, även om det sker med flera kommentarer om hur attraherad han är av henne.¹⁶² The White Woman släpper sedan Fitz men behåller Beloved som gisslan för att Fitz ska försöka uppfylla hennes profetia istället för Beloveds. Fitz förblir dock sin Fool trogen och The White Woman dödar därför Beloved under utdragna former, precis som hen tidigare har förutspått.

Men eftersom Fitz är katalysatorn som kommit för att förändra världen vägrar han acceptera att the Fool är död: "He was dead. Nothing could change that. But I was the Changer."¹⁶³ Han letar reda på Fools lik och lyckas sedan, med hjälp av all magi han kan uppstå, byta kropp med Fool och hela honom från insidan. I och med detta bytande av kroppar får också Fitz en djupare acceptans för hur väsensskild the Fool faktiskt är;

Nor was the Fool completely human. That night, I confronted completely his strangeness. I thought I had known him. In those hours of rebuilding, I realized and accepted him as he was.¹⁶⁴

Han når också insikten att de samtidigt är så tätt sammanbundna att det är först när de blandas samman i magi som de tillsammans bildar en helhet: "One person. We had

¹⁶⁰ Robin Hobb, *Fool's Fate*, 5 uppl. (London: Harper Voyager, 2014), s. 442

¹⁶¹ Hobb, *Fool's Fate* 2014, s. 459

¹⁶² Till exempel "No man could have looked at her and not felt a stirring of lust. She knew that." Hobb, *Fool's Fate* 2014, s. 449 och överhuvudtaget s. 449-460

¹⁶³ Hobb, *Fool's Fate* 2014, s. 625

¹⁶⁴ Hobb, *Fool's Fate* 2014, s. 634

always been one person. Nighteyes had voiced it long ago. It was good to be whole again.”¹⁶⁵ Som Deszcs-Tryhubczak skriver så är detta framförallt ett inre steg mot en större acceptans och ett led i en utveckling som beskrivs som mycket positiv och föredömlig:

It is only towards the end of his tale that Fitz is able to perceive the Fool as Other and experience the same kind of love that does not aspire to possess but to recognize the Other’s independence and the impossibility to reduce it to any simplifying definitions.¹⁶⁶

Denna ökade acceptans gör också att Fitz kan sluta oroa sig för att inte framstå som väldigt heteromaskulin och istället göra allt för att hjälpa Fool att återhämta sig från sina traumatiska upplevelser.

All that night, I cradled him in my arms, as closely as if he were my child or lover. As closely as if he were myself, wounded and alone. I held him while he wept, and I held him after his weeping was done. I let him take whatever comfort he could take in the warmth and strength of my body. I have never felt less of a man that I did so.¹⁶⁷

Som Prater påpekar så är denna nya och djupare förståelse såklart en positiv karaktärsutveckling för Fitz, men lyckas inte riktigt gottgöra för den stora mängd homofobi han och andra karaktärer tidigare har gett utlopp för.¹⁶⁸ Helt har han dessutom inte släppt frågan om sexualitet, vilken återigen dyker upp då Fool berättar att han inte kommer att följa med Fitz tillbaka till Buckkeep utan istället resa till sin gamla skola för profeter (vilken är central i den fjärde trilogin). Det argument han framför för detta beslut är framförallt att han tror att han kommer att stå i vägen för Fitz möjligheter att leva ett lyckligt liv.¹⁶⁹ Under detta sista samtal tar han också tillbaka det han tidigare har antytt om att vara sexuellt attraherad av Fitz;

‘And I’m not your lover either.’
I felt suddenly weary and sour. ‘Is that what this is about? Bedding with me? You won’t return to Buckkeep because I won’t bed with you?’

¹⁶⁵ Hobb, *Fool’s Fate* 2014, s. 636

¹⁶⁶ Deszcs-Tryhubczak 2006, s. 192

¹⁶⁷ Hobb, *Fool’s Fate*, 2014, s. 644

¹⁶⁸ Prater 2016, s. 31

¹⁶⁹ Hobb, *Fool’s Fate*, 2014, s. 728f

'No!' He did not shout the word, but something in the way he said it stunned me to silence. His voice was low, almost harsh as he spoke. 'Always you bring it back to that, as if that is the only possible culmination of love.'

He sighed and abruptly settled back into his chair. He looked at me almost speculatively, and then asked, "Tell me, did you love Nighteyes?"

'Of course.'

'Without reserve?'

'Yes.'

'Then by your logic, you wished to couple with him?'

'I wished... No!'

'Ah. But that was only because he, too, was male? It had nothing to do with your other differences?'

[...] "There it is. Plainly, Fitz. I told you I set no limits on my love for you. I don't. Yet I never expected you to offer me your body. It was the whole of your heart, all for myself, that I sought."¹⁷⁰

Här får Fool alltså det att låta som att han aldrig tyckt att frågan kring sex i hans och Fitzs relation är något han fäster något särskilt intresse eller vikt vid. Istället är det som värderas en platonsk kärlek som går bortom "bara" sex. Enligt mig går det här inte helt i linje med det som Fool tidigare sagt kring frågan huruvida han är intresserad av att ha sex med Fitz eller inte. Om han inte har något intresse av det, varför säger han i så fall att "I set no boundaries on my love. None at all." som svar på att Fitz säger att han inte vill ha sex med honom?¹⁷¹ Oavsett vad svaret på denna fråga kan tänkas vara så leder detta avsexualiserande av Beloved och relationen med Fitz enligt mig till att en del av den queera potentialen i deras relation i någon mening omintetgörs. Som jag tidigare nämnt så ägnar Balay i sin artikel "Incloseto Putbacko" visst utrymme åt att åskådliggöra hur queera karaktärer i fantasy ofta av-queeras genom att osynliggöras eller försas in i livslånga och heteronormativa relationer. Hon kommenterar vidare att "Typically, queer couples exist not only in permanent relationships, but in quasi-sacred, immutable pairings."¹⁷² Detta stämmer i allra högsta grad in på Fitz och Fool, till den grad att Fitz till och med upplever att de är samma person och evigt förenade i någon form av magisk gemenskap. De görs dessutom än mindre queera av att det är, åtminstone påstådd, platonsk kärlek det handlar om från båda sidor, vilket gör att deras relation skulle

¹⁷⁰ Hobb, *Fool's Fate*, 2014, s. 734

¹⁷¹ Hobb, *The Golden Fool*, 2014, s. 361

¹⁷² Balay 2012, s. 927

kunna ses som en mycket intensiv så kallad bromance snarare än en kärleksrelation i mer traditionell bemärkelse. Andrew M. Butler kommenterar i sitt bidrag till *Gender and Sexuality in Contemporary Popular Fantasy* att "Same-sex desires are one set of desires that have historically been silenced – homosexuality is the love that dare not speak its name."¹⁷³ I det här fallet tycks homosexualiteten vara så farlig att den som givit uttryck för homosexuella begär sedan måste ta tillbaka dem. Tillsammans med den myckna homofobin jag ovan kommenterat så blir slutintrycket tyvärr att det är fullt acceptabelt att vara en man som älskar andra män – men att ha sex med dem presenteras fortfarande som något motbjudande.

Beloved i *Fitz and the Fool*

Till skillnad från tidigare trilogier så präglas *The Fitz and the Fool* av en större acceptans för att helt enkelt få vara den man är eller vill vara. Då Beloved återvänder till Fitz, efter år av fångenskap i det korrumperade Clerres, har Fitz mer eller mindre slutat lägga vikt vid frågan om hens "egentliga" könstillhörighet, så pass att han vid en direkt fråga om detta från Kettricken svarar att "Kettricken, he is what he is. A very private person."¹⁷⁴ När han och the Fool precis har återförenats vill Fool, trots att han efter tortyren och flykten är både mycket smutsig och skadad, inte ta av sig sina underkläder ens för att undersökas av en läkare, vilket Fitz accepterar med reflektionen "Let him take his secrets to the grave then, if that was what he wished."¹⁷⁵ Denna ökade acceptans och genomgående strävan efter att få vara den man är eller vill vara i trilogin yttrar sig också i att Fitz, efter att i runt fyrtio år ha levt som Tom Badgerlock, träder fram inför hovet och resten av riket som sitt sanna jag, bastardprinsen FitzChivalry, och blir förvånad över hur väl han tas emot.¹⁷⁶

¹⁷³ Andrew M. Butler, "Strange Boys, Queer Boys. Gay Representations in Young Adult Fantastic Fiction" i *Gender and Sexuality in Contemporary Popular Fantasy. Beyond Boy Wizards and Kickass Chicks* red. Esther MacCallum-Stewart & Jude Roberts (New York: Routledge, 2016), s. 56

¹⁷⁴ Hobb 2016, s. 99

¹⁷⁵ Robin Hobb, *Fool's Assassin*, 2 uppl. (London: Harper Voyager, 2015), s. 578

¹⁷⁶ Fitz träder fram Hobb 2016, s. 145 och kommenterar det senare Hobb 2016, s. 157f

Profetskolan Clerres visar sig som sagt vara en mycket korrumpad, för att inte säga direkt ond, institution, som behandlat Beloved väldigt illa och dessutom rövat bort Fitzs dotter Bee. Beloved har tidigare varit mycket förtegen om sin bakgrund men blir i och med att Fitz behöver känna till så mycket som möjligt om Clerres innan de tillsammans inleder sin hämnd- och befrielseaktion här tvungen att berätta om sig själv och sin barndom. Hen lämnade i ung ålder sin familj och reste till Clerres där hen först blev relativt väl behandlad. Tidigt visade sig skolan vara närmast någon typ av avelsfabrik som enbart ville få fram så många vita profeter som möjligt för att utifrån deras profetior kunna styra framtiden i den riktning institutionen mest skulle tjäna på. Beloved vägrar att ställa upp på detta, delvis därför att hen vid tillfället är så pass ung men också på grund av att hen kommit utifrån och därför, till skillnad från övriga elever, har en annan tillvaro att jämföra med.

'[...] And when they were done, they put me in with the others. Fitz, they hoped I would breed for them. But I was young, too young to be interested in such things, and the tales I told the others of my home and my family, of market days and cows to milk, and pressing grapes for wine... [...] Ah, Fitz, I had been such a happy child.¹⁷⁷

Beloved lyckades dock så småningom fly och gav sig genast ut för att leta efter Fitz, katalysatorn som skulle få hens profetior att gå i uppfyllelse. Det var en resa full av umbäranden och Beloved antyder i sin berättelse att hen under flykten blev våldtagen och även väntade sig bli sexuellt utnyttjad av kung Shrewd då de först träffades.¹⁷⁸

Läsaren får också, genom Fitz kidnappade dotter Bees perspektiv, en hel del information om hur personer från Clerres ser på Beloved. Dessa refererar konsekvent till hen som just Beloved och använder sig alltid av manliga pronomen. Beloved tycks därför ha presenterat sig och levt som pojke då hen kom till Clerres. Hen kommenterar dock själv aldrig frågan varför det är svårt att dra några slutsatser om detta skulle tyda på en eventuell manlig biologisk könsidentitet. Det är, tvärtemot vad Fool påstår i *The Farseer*, inte så att man i Clerres inte lägger någon vikt vid kön. Detta illustreras bland annat genom att Bee får höra en av Clerres ledare skälla på en av sina kollegor, som tidigare visat sig vara bisexuell:

¹⁷⁷ Hobb 2016., s. 616

¹⁷⁸ Robin Hobb, *Assassin's Fate* (London: Harper Voyager, 2017), s. 119

'SHE!' Capra bellowed at him. 'Do you know the word Fellowdy? Do you hear it? Do you understand what it means? Often I have wondered if you know the difference between male and female, or if you care!'¹⁷⁹

Beloveds flytande genusidentiteter tycks därför till att börja med vara något som hen eventuellt har anammat först efter sin tid i Clerres. Det är återigen, i och med att Beloved själv aldrig kommenterar detta, omöjligt att säga huruvida den tidigare påstådda mer avslappnade hållningen till biologiskt kön skulle kunna komma från den miljö Beloveds familj levde i. Den tycks åtminstone inte vara norm för synen på identitet i Clerres. Värt att notera är också att representanter för Clerres kallar Fitz för Beloveds "lover", och att de har en gemensam (andligen) dotter tycks vara något mycket skandalöst:

'And think now how a thing such as [Bee] could come to be!' Her words were triumphantly scandalized, as if my very existence were shameful.¹⁸⁰

Spark/Ash

Frågan om genus kommenteras också vid flera tillfällen genom Ash/Spark, en flicka som har levt större delen av sitt liv som pojke, eftersom hon föddes på en bordell och behövde skyddas från att fastna i prostitution. Medan hon är pojken Ash frågar hon Fitz vid ett tillfälle "Does it seem fair to you that how we are born determines how we are seen for the rest of our lives?" men får aldrig något svar.¹⁸¹

Även när det kommer till Ash/Spark gör Fitz i sitt berättande skillnad på de olika identiteterna, så pass att det bitvis framstår som att de är olika personer, något som Fitz också själv kommenterar: "Truly, [Ash] thought of everything. Or perhaps it had been Spark, I told myself, and wondered why it was so hard for me to reconcile them into one person."¹⁸² Det är inte, kommenterar Fitz, enbart så att hon iklär sig olika genuskodade attribut, hon tycks också genom dem bli en helt annan person;

¹⁷⁹ Hobb 2017, s. 471

¹⁸⁰ Hobb 2017, s. 48

¹⁸¹ Hobb 2016, s. 150

¹⁸² Hobb 2016, s. 570

Spark was most often Ash when I saw her in what had become the Fools chambers, though now and then I caught a glimpse of her as Spark about the keep. I marvelled at what I saw. It was not merely a change of clothing and a frilled cap with buttons. She was an entirely different creature.¹⁸³

Hon börjar allteftersom i berättelsen mer och mer identifiera sig och presentera sig som flickan Spark och blir i den avslutande delen i trilogin tillsammans med en av de manliga birollerna, vilket presenteras som en sund utveckling. Intressant att notera är att det i mångt och mycket är Beloved som är utlösande för den utvecklingen. Ash blir permanent Spark när hon får se the Fool bli Amber, och det är också Amber som föreslår att hon ska vara Spark. Jag har vid flera tillfällen citerat Prater som kommenterar att Beloved gör att "Gender becomes more fluid and different positions can be occupied depending on which gender is more appropriate to the circumstance."¹⁸⁴

I *Fitz and the Fool* tycks alltså de flytande identiteterna och dessas inverkan på de övriga ur persongalleriet dock kunna leda tillbaka in i en mer heteronormativ inställning. Till skillnad från Althea, som på grund av Ambers påverkan och med hennes hjälp, kan iklä sig pojkkläder och därigenom få tillträde till sammanhang och möjligheter som annars hade varit stängda för henne, så blir lönnmördaren och spionen Ash, genom att få se the Fool bli Amber och själv assistera i denna förändring, den propra flickan Spark som så småningom får en adlig pojkvän och, får man tro, lever lycklig i alla sina dagar.

Fitz och Amber

I och med att Fool och Fitz under resan mot Clerres för att hämnas, och senare befria, Bee träffar flera ur *The Liveship Traders* persongalleri så iklär sig Beloved återigen identiteten som Amber. Detta blir, till skillnad från då Fitz får möta Amber i *The Tawny Man* inte på samma sätt föremål för konflikt, till stor del tack vare Fitz attitydförändring. När det visar sig att Fool återigen har antagit Ambers skepnad så ifrågasätter Fitz inte det utan kommenterar bara att han blir vagt obekväm av att se Fool röra sig på ett

¹⁸³ Hobb 2016, s. 386

¹⁸⁴ Prater 2016, s. 29

”kvinnligt” sätt.¹⁸⁵ Det blir dock klart att det handlar mindre om obehag på grund av det könsöverskridande beteendet och mer om att det finns en helt annan, tidigare okänd sida av hans bästa vän;

Behind her came, not the Fool, not Grey [Beloveds tillfälliga identitet under sin konvalescens i Buckkeep], but Amber, and Amber as I had never even imagined her. [...] My boyhood friend had vanished and there was absolutely nothing of King Shrewd’s jester. I stared and knew again that jab of betrayal. How could he be so completely this person that I knew not at all? The gulf of uncertainty I felt was painful. I felt both deceived and excluded.¹⁸⁶

Helt har Fitz ändå inte kommit över sitt obehag kring Beloveds genusöverskridande beteende, men det blir här klart att detta obehag är något han skäms över och helst skulle släppa taget om. När han ser ”sin” Fool röra sig på ett ”kvinnligt” sätt (jag skulle återigen uppskatta en förklaring kring hur det går till och ser ut) blir han först obekvämt, men sedan, då andra reagerar på det med avsmak, istället irriterad på dem;

Uneasiness rippled through me as he carefully gathered his skirts around him. The white glove on his left hand was feminine, as was his movement as he adjusted the hood of his cloak. I saw Lant’s lip twitch, as if he were a cat smelling something foul. I felt a surge of irritation with him.¹⁸⁷

Här blir det också ännu en gång relevant att påminna om Butlers diskussion kring kopplingarna mellan kroppsliga attribut och genus;

The effect of gender is produced through the stylization of the body and, hence, must be understood as the mundane way in which bodily gestures, movements and styles of various kinds constitute the illusion of an abiding gendered self.¹⁸⁸

Jag vill påstå att detta gäller i allra högsta grad för hur Beloved blir uppfattad av övriga personer och också tycks vara det som ligger till grund för Beloveds lek med identiteter och genus överhuvudtaget. Hen låter visserligen olika sidor av sig själv framträda med

¹⁸⁵ Hobb 2016, s. 663

¹⁸⁶ Hobb 2016, s. 699

¹⁸⁷ Hobb 2016, s. 663

¹⁸⁸ Butler 1999, s. 179

olika identiteter men bygger framförallt upp dessa genom kroppsliga attribut och uttryck – kläder, röstläge och rörelsemönster. Detta går återigen väl i linje med Butlers resonemang kring genusidentitet, där attributen, om man ser dem som performativa, skapar identiteten i sig snarare än är tecken på den.¹⁸⁹

Två problem uppstår sedan. Det ena är att Fitz inser att han varken känner Amber eller gillar henne särskilt mycket, vilket han kommenterar för sig själv vid upprepade tillfällen, och till sist också säger rakt ut till Fool:

‘Wait. I’ve decided to go with you,’ he said and reached for Amber’s skirts that were wilted on the floor. The fabric rustled as he drew them up around his hips.

‘Must you?’

He frowned at me. ‘I know Althea and Brashen far better than you do. If there is trouble of any kind, I think I am the better judge of what to do.’

‘I mean the skirts. Must you continue to be Amber?’

His face grew still. He spoke more quietly, the skirts drooping in his hands. ‘I think that adding any other difficult truths to what the crew and captains must absorb right now would only make our lives more difficult. They know me as Amber, so Amber I must remain.’

‘I don’t like her,’ I said abruptly.

He gave a caw of laughter. ‘Really?’

I spoke honestly. ‘I don’t like who you are when you are Amber. She’s, she’s not a person I would choose as a friend. She’s... conniving. Tricky.’¹⁹⁰

Här återkommer alltså obehaget Fitz känner kring att se sin vän iklä sig kvinnliga attribut. Detta fungerar dock framförallt utlösande för det egentliga problemet, att Fitz tycker att Amber betar sig illa, så att kjolarna i det här fallet framstår som problematiska inte i första hand på grund av att de är kvinnliga attribut utan snarare för att de symboliserar Fools övergång till Amber.

Det andra problemet är att Amber som bekant i *The Liveship Traders* snidat ut skeppet Paragons galjonsfigur så att han ser precis ut som Fitz, och gjort klart för alla att han är hennes livs stora kärlek. Då personer från *The Liveship Traders* träffar Fitz och Amber utgår de därför ifrån att de är ett par och är glada att äntligen få träffa Ambers pojkvän, vilket Amber också spelar med i. Till skillnad från tidigare blir Fitz inte arg över

¹⁸⁹ Butler 1999, s. 180

¹⁹⁰ Hobb 2017, s. 290

att folk genom Beloveds beteende skulle kunna tro att han är homosexuell (i det här fallet deras medresenärer som lärt känna Beloved som the Fool), han kommenterar det inte alls och verkar överhuvudtaget inte längre bry sig. Istället är det känslan av att Amber försöker träda in i hans fortfarande relativt nyligen bortgångna fru Mollys ställe som gör Fitz sårad. Särskilt allvarligt blir detta när Amber refererar till Bee som deras gemensamma barn, vilket visserligen i någon mening stämmer då Bee är Beloveds andliga dotter, men såklart ger intrycket av att Amber skulle vara Bee's mamma;

It hurt to hear Amber claim Bee that way, and I knew what Althea and Brashen must assume. The Fool might believe it was so, but to hear him speak of her that way to strangers wounded something in me. Molly, I thought fiercely. She had been Bee's mother and no other. I did not wish these people to think I had fathered Bee upon Amber. No, Molly had been the one to endure that pregnancy, in some ways so alone, and Molly had been the one to cherish and protect a child that others would have let dwindle away. It wasn't right for Amber to erase her.¹⁹¹

Det är alltså inte att Fitz och Fool/Amber skulle vara tillsammans eller ha haft sex som Fitz tycks reagera på, utan att Amber beter sig som om Molly inte fanns.

Med undantag för dessa företeelser så låter sig Fitz inte bekomma särskilt mycket av identitetsbytet, utan accepterar att Beloved har olika identiteter och att hen trots detta är Fitz närmaste vän. Han ger uttryck för detta vid flera tillfällen, bland annat då han blir tillfrågad av några andra ur resesällskapet om han inte tycker att det är konstigt att hans manliga vän nu är en kvinna och svarar att det inte längre spelar någon roll;

I laughed. 'I've known him for many years, in many guises. He was King Shrewd's jester when I was a boy. The Fool. Then Lord Golden. Mage Gary [sic]. And now Lady Amber. All different. Yet always my friend.' I reached for honesty. 'But when I was your age, it would have bothered me a great deal. It doesn't know because I know who he is. And who I am, and who we are to each other. That doesn't change, no matter what name he wears or what garb he dons. Whether I am Holder Tom Badgerlock or Prince FitzChivalry Farseer, I know he's my friend.'¹⁹²

¹⁹¹ Hobb 2017, s. 222

¹⁹² Hobb 2017, s. 75

Fitz ser alltså här sin större acceptans som en följd av att han är äldre och visare. Denna acceptans tycks alltså inte vara något tecken på att samhället har förändrats och blivit öppnare utan snarare enbart bero på Fitzs inre mognad. Han och Amber återkommer också till detta senare;

'Does it bother you?' she asked me.

I did not ask what she meant. 'Strange to say, no. You are you. Fool, Lord Golden, Amber, and Beloved. You are you, and we know one another as well as any two people can.'

'Beloved,' she said sadly. I did not know if she repeated my words or if the Fool called me by his own name. She dropped her hands to the top of the table, gloved one atop the bared one. 'There was a time,' she began, 'when you would have hated this masquerade.'

'There was,' I agreed. 'And this is a different time.'¹⁹³

Det är en annan tid på flera sätt vill jag påstå. Trilogin *Fitz and the Fool* utkom 2014-2017 och lägger betydligt mer kraft än tidigare böcker på att beskriva den utökade acceptansen som något positivt. De tidigare trilogierna har som bekant ägnat mycket utrymme åt diskussioner kring genus och sexualitet, men dessa har generellt varit mindre tillåtande, till exempel Fitz och samhällets ovan nämnda homofobi i *The Tawny Man*. Här tycks det istället inte längre handla så mycket om genus eller sexualitet per se utan om identitet och att få vara den man vill vara. Jag vill här återkomma till de tidigare citerade Roberts och MacCallum-Stewart kommentar i inledningen till *Gender and Sexuality in Contemporary Popular Fantasy*:

Hobbs work is, however, subject to gradual change over time, and her representation of a variety of different stances towards non-binary sexual relationships, attraction or responses to this by central characters makes these changes apparent. [Praters kapitel] is a useful way to examine an author who has been changing in accordance with exterior societal changes and writing for nearly three decades.¹⁹⁴

Det är alltså inte i första hand skildringen av Beloveds genusidentitet som förändrats, utan snarare övriga personers reaktioner på och inställning till denna som utvecklats i takt med diskussionen kring genusidentitet och icke-binaritet i den samtid böckerna skrivits i. Detta tycks också ha gjort det lättare för rollfigurerna att nå det mål som Prater målar upp som centralt för serien;

¹⁹³ Hobb 2016, s. 721

¹⁹⁴ MacCallum-Stewart & Roberts 2016, s. 3

A queer, feminine or 'Othered' self can co-exist with the more diffuse heteromasculine subject created by the series, one that recognises the other's difference instead of being in opposition to it.¹⁹⁵

Slutdiskussion

Ovanstående genomgång har såklart bara skrapat på ytan till de myriader av möjliga läsningar som Hobbs mastodontverk erbjuder. Just det stora omfånget på *The Realm of the Elderlings* är en sådan sak som gör verket svårt men intressant att studera. Dels finns där, som jag diskuterat i föregående avsnitt, den faktiska sociala tidsaspekten som påverkat skildringen från nittiotalet till idag och gör att verket bitvis framstår som rentav motsägelsefullt. Dels ryms det på de cirka åttatusen sidor jag här har studerat otroligt många berättelser och perspektiv. Jag har, som sagt, i denna studie medvetet fokuserat endast på de avsnitt där Beloved på något sätt figurerar och där identitet, genus och/eller sexualitet på något sätt tas upp vilket såklart lett till att en högst begränsad och ensidig bild av verket träder fram utifrån den här studien. Jag hoppas dock att denna ensidighet trots allt skapat en tillräckligt bra bild för att jag här ska kunna besvara mina forskningsfrågor.

Hur skildras Beloveds genus och sexualitet?

Beloved själv tycks inte fästa sig nämnvärt vid vare sig genus eller sexualitet. Hen kommenterar vid upprepade tillfällen att det inte spelar någon roll och vill heller inte ge något definitivt svar på frågor om någon eventuell könstillhörighet eller sexualitet, även om hen i *The Farseer* kommenterar att hen blir sårad av att Fitz ifrågasätter hens manlighet.

¹⁹⁵ Prater 2016, s. 23

Beloveds identitet är flytande och svårbestämbar, och även om hen vid flera tillfällen berättar och bekräftar att hens riktiga namn är Beloved så tycks hen själv inte uppleva detta som en identitet som är "sannare" än någon annan. Beloved är lika mycket Beloved som the Fool, Amber och Lord Golden. Hen berättar heller aldrig att Beloved som person skulle ha någon specifik könsidentitet, eftersom de som känner hen från Clerres, skolan för vita profeter där hen var elev och fånge, konsekvent använder pronomenet "han" så är det dock rimligt att tro att hen i alla fall av omgivningen har uppfattats som en man eller pojke.

Själv tycks Beloved inte bry sig särskilt mycket. Hen gör heller ingen skillnad på de olika identiteterna utifrån genus, dessa är istället framförallt beroende av Beloveds behov för tillfället, strategier för att bäst kunna uppnå sina mål men ger också uttalat utlopp för olika aspekter av Beloveds personlighet (-er). Beloved gör därför ingen skillnad mellan Amber eller till exempel Lord Golden. Det är inte en slump att Amber är en kvinna och Lord Golden en bisexuell man utan detta är på grund av medvetna strategier, men Beloved tycks inte fästa någon vikt vid varken genus- eller sexualitetsfrågan utöver just hur väl det går ihop med hens projekt att rädda världen.

Växlingen mellan de olika identiteterna sker framförallt genom kroppsliga attribut som kläder, röstläge och gester. Här blir det alltså, som Butler skriver i *Gender Trouble*, tydligt att genusidentitet (och kanske identitet överhuvudtaget) skapas genom attribut som signalerar genus, snarare än att dessa signaler uppstår på grund av genus. Beloved leker konsekvent och övertygande med detta signalsystem, så pass att hen vid upprepade tillfällen får sin bästa vän och stora kärlek att undra över om han överhuvudtaget känner hen. Vad gäller kärleken så tycks denna vara av något slags metafysisk natur snarare än sexuell. Beloved ger dock enligt mig vid ett par tillfällen uttryck för ett sexuellt begär till Fitz, då hen kysser Fitz i slutet av *The Farseer* och under deras konflikt i *The Tawny Man* framförallt. Detta förnekas sedan av Beloved själv då hen likställer sin kärlek till Fitz med den, mycket platonska, kärlek som Fitz och vargen Nightheys känner för varandra. Fokus läggs istället på att etablera Fitz, Beloved och Nightheys som just metafysiskt menade för varandra. Fitz kommenterar vid flera tillfällen att de egentligen är en och samma person och att det, då de förenas genom magi, känns bra att vara "hel" igen. Serien slutar också i någon mån lyckligt, då Fitz i döden får förenas med både Nightheys och Beloved och leva vidare för evigt sammantvinnade.

Jag vill påstå att just denna avsexualisering och mystifiering av Fitz och Beloveds relation till viss del leder till att serien här tappar en del av radikaliteten den annars visar prov på när det kommer till skildringen av Beloved. Även om den magi som möjliggör deras metafysiska kärlek och förening i sig, som Prater argumenterar för, queerar textens relationer så tycks kärlek mellan två män, eller en man och en ickebinär person som för tillfället presenterar sig som man, endast vara acceptabel om den är platonsk. Särskilt allvarligt vill jag påstå att detta blir i relation till den mycket omfattande homofobin som kommer till uttryck i framförallt *The Tawny Man*. Även om denna presenteras som barnslig och felaktig så får den heller ingen positiv motvikt i och med att Beloved visar sig vara ointresserad av en sexuell relation med Fitz.

Beloved förhåller sig också, möjligtvis med undantag för Lord Goldens bisexualitet, mycket konsekvent till rådande könsroller och anpassar sig efter dessa beroende på vilken identitet hen presenterar för tillfället. Man skulle visserligen också kunna argumentera för att även the Fool är ett undantag då Starling börjar ifrågasätta hans manlighet. Jag anser dock att förklaringen som presenteras i texten till detta är Starlings stora självupptagenhet snarare än något som the Fool gjort eller inte gjort. Som Prater kommenterar, med stöd hos Butler, så är detta inte särskilt konstigt då det ofta innebär en viss fara att gå utanför normen och att Beloved, för att smälta in i omgivningen, måste upprätthålla "the guise of whichever gender ze chooses".¹⁹⁶ Med tanke på att Beloved i övrigt smider och försöker förverkliga ganska högtflygande planer, och själv inte lägger någon vikt vid varken genus eller sexualitet, anser jag trots detta att det är lite märkligt att Beloveds egalitära projekt varken involverar genus eller sexualitet. Rigiditeten med vilket normer kring dessa upprätthålls i *The Realm of the Elderlings* orsakar bevisligen mycket lidande för flera personer, så varför inte ett mer radikalt projekt? Det går förstås inte att svara på, men skulle vara ett mycket intressant ämne för vidare studier.

¹⁹⁶ Prater 2016, s. 29

Hur påverkar Beloved – hens agerande, uttalanden och relationer – diskussionen kring och övriga personers syn på genus och sexualitet?

Jag vill påstå att en av Beloveds främsta funktioner i narrativet är att, dels i egenskap av profet och dels på grund av sina olika identiteter, ifrågasätta saker som karaktärer i *The Realm of the Elderlings* och kanske även läsare tagit för givna sanningar. Detta blir särskilt tydligt i böckernas myckna brottande med frågan om identitet utifrån termer av genus och sexualitet. Diskussioner och tankar kring detta tycks alltid, på ett eller annat sätt, utlösas av Beloveds närvaro. I de fall då det inte finns anledning att ifrågasätta vem Beloved "egentligen" är, som i *The Liveship Traders*, tycks, som Prater påpekar, istället Beloveds genusöverskridande beteende smitta av sig på andra i omgivningen, som därmed kan bete sig på ett sätt som inte hade varit möjligt utan Beloved. Det är dock alltid klart att dessa personer "egentligen" är kvinnor (inga män visar någonsin prov på något genusöverskridande), något som framförallt framträder då de ingår heterosexuella relationer med män. Beloved blir därför framförallt en tillfällig katalysator för icke-normativt beteende. Den mest långvariga effekten har hen på Fitz, och denna präglas främst av ökad acceptans för Beloveds annanhet och förklaras också med att Fitz har mognat och därför inte lägger lika stor vikt vid genus eller sexualitet längre. Jag förstår att man säkert skulle kunna argumentera för att deras sista själsliga omfamning i stenvargen är någonting queert, men i min läsning blir det framförallt ett rimligt avslut på vad som för mig framstår som en ganska traditionell så kallad bromance – som såklart queeras av det ickebinära beteende den ena av dem uppvisar.

Beloveds stora påverkan är därför enligt mig inte att övriga karaktärer börjar bete sig annorlunda utan snarare att hen överhuvudtaget ger upphov till så mycket diskussion kring genus och sexualitet, i ett verk som annars inte uppehåller sig särskilt mycket vid dessa kategorier som något annat än fasta och naturbestämda. Jag vill därför här ännu en gång återvända till Judith Butler och *Gender Trouble*:

The loss of gender norms would have the effect of proliferating gender configurations, destabilizing substantive identity, and depriving the naturalizing narratives of compulsory heterosexuality of their central protagonists: "man" and "woman".¹⁹⁷

¹⁹⁷ Butler 1999, s. 187

Även om Beloved alltså inte tycks ha någon större permanent påverkan på övriga rollfigurers tankar eller beteende så vill jag ändå påstå att hen visar prov på just detta. Hen bortser från genusnormer åtminstone i förhållande till sig själv, och verkar framförallt se dessa som strategiska verktyg för att uppnå målet att rädda världen. Beloveds identitet blir därför flytande och tar sig flera olika uttryck, och tar heller inte någon särskild hänsyn till varken obligatorisk heterosexualitet eller dess "centrala protagonister".

Litteraturförteckning

Primärlitteratur

Hobb, Robin, *Assassin's Apprentice*, 2 uppl. (New York: Bantam Books, 1996).

Royal Assassin, 2 uppl. (New York: Bantam Books, 1997).

Assassin's Quest, 2 uppl. (New York: Bantam Books, 1998).

Ship of Magic, 4 uppl. (London: Harper Voyager, 2015).

The Mad Ship, 4 uppl. (London: Harper Voyager, 2015).

Ship of Destiny, 3 uppl. (London: Harper Voyager, 2015).

Fools Errand, 3 uppl. (London: Harper Voyager, 2014).

The Golden Fool, 5 uppl. (London: Harper Voyager, 2014).

Fools Fate, 5 uppl. (London: Harper Voyager, 2014).

Fools Assassin, 2 uppl. (London: Harper Voyager, 2015).

Fools Quest, 2 uppl. (London: Harper Voyager, 2016).

Assassin's Fate (London: Harper Voyager, 2017).

Sekundärlitteratur

Balay, Anne, "Incloseto Putbacko. Queerness in Adolescent Fantasy Fiction" *Journal of Popular Culture* 45:5 (2012), s. 923-942.

Baker, Daniel, "Why We Need Dragons. The progressive potential of fantasy", *Journal of the fantastic in the art* 23:3 (2012), s. 437-459.

Butler, Andrew M., "Strange Boys, Queer Boys. Gay Representations in Young Adult Fantastic Fiction" i *Gender and Sexuality in Contemporary Popular Fantasy. Beyond Boy Wizards and Kickass Chicks* red. MacCallum-Stewart, Esther & Roberts, Jude (New York: Routledge, 2016), s. 53-67.

Butler, Judith, *Gender Trouble. Tenth Anniversary Edition*, 2 uppl. (New York: Routledge, 1999).

Deszcz-Tryhubczak, Justyna "Lessons of Tolerance in Robin Hobbs *The Assassin's Quest* and *The Tawny Man*" i *Towards or Back to Human Values? Spiritual and Moral Dimensions of Contemporary Fantasy* red. Justyna Deszcz-Tryhubczak & Marek Oziewicz (Newcastle: Cambridge Scholars Press, 2006), s. 185-196.

Jackson, Rosemary, *Fantasy. The Literature of Subversion*, 3 uppl. (New York, Routledge, 2003).

Kenneally, Stephen, "Hiding in Plain Sight. The Invisibility of Queer Fantasy" i *Gender and Sexuality in Contemporary Popular Fantasy. Beyond Boy Wizards and Kickass Chicks* red. MacCallum-Stewart, Esther & Roberts, Jude (New York: Routledge, 2016), s. 8-20.

Kessler, Suzanne J. & McKenna, Wendy, "Toward a Theory of Gender" i *The Transgender Studies Reader* red. Stryker, Susan & Whittle, Stephen (London: Routledge, 2006), s. 165-182.

MacCallum-Stewart, Esther & Roberts, Jude (red.), "Introduction" *Gender and Sexuality in Contemporary Popular Fantasy. Beyond Boy Wizards and Kickass chicks* (New York: Routledge, 2016), s. 1-7.

Prater, Lenise, "Queering Magic. Robin Hobb and Fantasy Literature's Radical Potential" i *Gender and Sexuality in Contemporary Popular Fantasy. Beyond Boy Wizards and Kickass Chicks* red. MacCallum-Stewart, Esther & Roberts, Jude (New York: Routledge, 2016), s. 21-34.

Stryker, Susan, "(De)Subjugated Knowledges. An Introduction to Transgender Studies" i Stryker, Susan, & Whittle, Stephen (red.), *The Transgender Studies Reader*, (London: Routledge, 2006).

Tolmie, Jane, "Medievalism and the Fantasy Heroine" *Journal of Gender Studies* 15:2 (2006), s. 145-158.